
Handling 2026 nr 21

Redovisning av uppdrag att samordna och följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation inklusive alla integrationsinsatser

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Tilläggsyrkande från V, S och MP med förslag till beslut av kommunstyrelsen för egen del har bifallits.

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 3 november 2025 med tillägg enligt yrkande från S, V och MP den 23 januari 2026 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag givet i budget 2025 till kommunstyrelsen att samordna Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation antecknas.
2. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag givet i budget 2025 till kommunstyrelsen, att följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation inklusive alla integrationsinsatser, antecknas och förklaras fullgjort.
3. Alla nämnder och bolag får i uppdrag att utifrån sina verksamheter tydliggöra de insatser staden gör för att motverka rasism och säkerställa likvärdig service och bemötande.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Jenny Broman (V) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från V, S och MP den 23 januari 2026 samt avslag på yrkande från M, D, L och KD den 28 januari 2026.

Axel Josefson (M) yrkade bifall till yrkande från M, D, L och KD den 28 januari 2026 och avslag på tilläggsyrkande från V, S och MP den 23 januari 2026.

Kommunstyrelsen beslutade först utan omröstning att bifalla Jenny Bromans yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade härefter utan omröstning att bifalla tilläggsyrkandet från V, S och MP.

Jörgen Fogelklou (SD) deltog inte i beslutet.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 19 november 2025.

Representanterna från M, D, L och KD antecknade som yttrande en skrivelse från den 28 januari 2026.

Göteborg den 28 januari 2026

Göteborgs kommunstyrelse

Daniel Bernmar

Lina Isaksson

Yttrande

M, D, L, KD

2026-01-28

Ärende 26

Yttrande angående Redovisning av uppdrag att samordna och följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation inklusive alla integrationsinsatser

Yttrandet

Etableringsenheten, under socialnämnd centrum, hanterar idag nyanlända gällande stöd, vägledning och service under etableringstiden – så vi förstår inte riktigt varför det rödgröna styret vill ändra nuvarande processer, då Welcome House är ett komplement till Etableringsenhetens arbete. Att sedan hela staden ska ingå i arbetet med förbättrad integration ser vi som självklart.

Styret lyfter också i sitt yrkande ”att bryta segregationen är en viktig uppgift som vi tar på stort allvar. Staden arbetar, tillsammans med övriga aktörer, aktivt med frågan och det får resultat” Tyvärr kan vi konstatera att så inte är fallet i praktiken. Under de fyra åren som tidigare Alliansen styrde Göteborg minskade antalet särskilt utsatta områden i Göteborg markant, samtidigt som vi initierade den största integrationssatsningen i modern tid ute i våra särskilt utsatta områden på 11 miljard kronor (1 miljard sociala insatser och 10 miljarder i investeringar). Det vi ser nu är att detta arbete kontinuerligt nedmonteras – och där AB Framtiden, enligt direktiv från nuvarande styret, i stället ska fokusera på att kraftigt öka låneskulden för att bygga kommunala hyresrätter som kommer spä på utanförskap & segregationen.

De två uppdragen gällande kartläggning av diskriminering utifrån rasism anser vi att stadens bolag och nämnder hanterar i det vardagliga arbetet - och är inget som behöver hanteras genom ytterligare uppdrag och ökad administration.

Yttrande

2025-11-19

Ärende: 7, SLK-2025-00126

Yttrande angående Redovisning av uppdrag att samordna och följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation inklusive alla integrationsinsatser

Yttrandet

Redovisningen beskriver ett omfattande internt arbete med workshops, samordning, nya definitioner och intranätssidor. Men trots omfattande aktivitet kvarstår alla centrala problem:

- språkförbistringen finner ingen lösning
- skolresultaten skiljer sig kraftigt åt mellan områden,
- arbetslösheten bland utrikes födda är fortsatt hög
- bidragsberoendet är koncentrerat till vissa stadsdelar.

Det är tydligt att nuvarande integrationspolitik saknar genomslag.

Tvångsblandning av befolkningen är ingen lösning. Människor integreras inte genom geografiska flyttkedjor, utan genom att följa lagen, arbeta, ta ansvar och se till att barn fullföljer sin skolgång. Det är också dessa personer som integrerats snabbast i Göteborg. En rättvis klassresa skapas genom egna insatser, inte genom statistisk social ingenjörskonst.

Staden lägger betydande resurser på att kartlägga och utreda olika former av "möjlig" eller "upplevd" rasism, ofta utan konkreta resultat. Samtidigt undviks att belysa rasism riktad mot landets egen urbefolkning, något som undergräver trovärdigheten i arbetet.

För att integrationen (snarare assimilationen) ska lyckas krävs reformer som påverkar faktiska beteenden och livsvillkor. Göteborg behöver ett kraftigt minskat bidragsberoende, kunskaphöjande insatser om familjeplanering i grupper där barnafödande i unga år är vanligt, samt ett nationellt förbud mot kusinäktenskap - en åtgärd som våra grannländer redan infört för att motverka hedersnormer och ärftliga sjukdomar.

Erfarenheterna från till exempel Danmark visar att tydliga krav, ansvar och nolltolerans mot parallella rättssystem är vägen till fungerande integration. Göteborg bör dra lärdom av detta.

Sammanfattningsvis beskriver redovisningen mängder av aktiviteter, men mycket begränsad faktisk effekt. En meningsfull integrationspolitik måste bygga på ansvar, arbete, laglydnad och gemensamma normer. En meningsfull integrationspolitik lutar sig inte mot interna processer, symbolpolitik och dyrbar organisationsutveckling.

Göteborg behöver i nuläget en aktiv och välfungerande återvändningspolicy.

Yrkande

(V,S,MP)

Datum 2026-01-23

Nr 26

Tilläggsyrkande angående uppdrag att samordna och följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation inklusive alla integrationsinsatser

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samverkan med Socialnämnd Centrum och Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, ta fram ett förslag på hur Welcome House kan ges en samordnande roll i utförandet av stadens integrationsinsatser avseende nyanländas etablering. Uppdraget omfattar även att ange vilka andra nämnder som ska bidra i integrationsarbetet samt att beskriva de ekonomiska konsekvenserna för respektive nämnd.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att tillsammans med civilsamhällesorganisationer kartlägga diskriminering utifrån rasistiska föreställningar på bostadsmarknaden och dess konsekvenser. Kartläggningen ska synliggöra om det finns skillnader vid uthyrning via Boplats AB och andra uthyrningsförfaranden.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

3. Alla nämnder och bolag får i uppdrag att utifrån sina verksamheter tydliggöra de insatser staden gör för att motverka rasism och säkerställa likvärdig service och bemötande.
4. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandet

Yrkandet

Redovisningen visar på ett förtjänstfullt sätt vilket enormt arbete stadens nämnder och bolag lägger på att bryta segregationen och stärka integrationen. Att bryta segregationen är en viktig uppgift som vi tar på stort allvar. Staden arbetar, tillsammans med övriga aktörer, aktivt med frågan och det får resultat. Förvaltningar och bolag arbetar kontinuerligt med att ta fram nya arbetssätt för att nå målet om att bryta segregationen och under året kommer det genomföras ett medborgarråd som ska komma med förslag bidrar till att bryta segregationen. Samtidigt så är det här ett arbete som kräver uthållighet och samarbete mellan förvaltningar och bolag för att nå målet om att bryta segregationen. Göteborg stad har inte rådighet över allt, men där vi kan agera, gör vi det. Snabbfotat och med långsiktigt perspektiv.

Insatserna för att bryta segregationen och stärka integrationen ske ge varaktiga resultat. För att lyckas med det så lyfter rapporten vikten av de fysiska investeringarna görs samtidigt som satsningar på minskad rasism. Därför är åtgärderna i Göteborgs stads plan mot rasism avgörande i arbetet med att

bryta segregationen och främja integrationen. Det ska vara tydligt att Göteborg stad arbetar aktivt med att främja rätten till likvärdig service och att vi som organisation inte accepterar rasism, varken på arbetsplatsen eller i mötet med göteborgare. Därför ska alla nämnder och bolag, utifrån sin verksamhet, tydliggöra internt och/eller externt att alla har rätt till en likvärdig service och ett likvärdigt bemötande.

Diskriminering utifrån rasistiska föreställningar på bostadsmarknaden försvårar arbetet med att bryta segregationen och öka integrationen. Boverket publicerade år 2020 en rapport som visade att majoriteten av invandrare har uppfattningen att det är ganska eller mycket vanligt att utomeuropeiska invandrare har svårare än infödda svenskar att få arbete och hyra bostad. Därför behövs ytterligare kunskap om hur de här rasistiska föreställningarna tar sig uttryck på bostadsmarknaden, inte minst i frågan om hur man får tag på ett hyreskontrakt. Civilsamhället besitter stor kunskap, både utifrån erfarenheter av diskriminering och expertis i frågor som rör hyresmarknaden och diskrimineringslagstiftning. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samverkan med civilsamhällesaktörer, kartlägga förekomsten av diskriminering utifrån rasistiska föreställningar på bostadsmarknaden.

I redovisningen framhålls arbetet på Welcome House som en viktig del i integrationsarbetet. Welcome House utgör redan idag ett nav av olika integrationsstärkande verksamheter och vi ser stor potential i att samordningen av stadens integrationsinsatser avseende nyanländas etablering utgår från Welcome House. Stadsledningskontoret får därför i uppdrag att, i samverkan med socialnämnden Centrum och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, återkomma med ett förslag kring hur arbetet med integrationsstärkande insatser kan samordnas under Welcome House. Förslaget ska redovisa vilka nämnder som kan vara aktuella att ingå i samordningen. Förslaget ska även innehålla en kostnadsuppskattning som ska omhändertas inom ramen för budgetberedningen. Syftet med samordningen är att kunna ge ett bättre helhetsstöd för personer som deltar i integrationsarbetet och för att stärka samverkan inom staden och med andra aktörer.

Yrkande

M, D, L, KD

2026-01-28

Ärende 26

Yrkande angående Redovisning av uppdrag att samordna och följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation inklusive alla integrationsinsatser

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige;

- a) Nedanstående tre beskrivna formuleringarna samt all eventuell övrig text i likhet med nedanstående i rapporten *Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation, inklusive integrationsinsatser* stryks.
- b) Kommunstyrelsen ges i uppdrag att återuppta och möjliggöra ombildning av hyresrätter till bostadsrätter i socioekonomiskt utsatta områden, i syfte att öka ägandet & stärka boendes långsiktiga möjligheter.

Yrkandet

Under det senaste året har framför allt Socialdemokraterna, med kommunstyrelsens ordförande Jonas Attenius i spetsen, drivit en agenda som i praktiken syftar till ökad styrning av hur göteborgarna ska bo och hur social blandning ska uppnås. I den fördjupade rapporten från stadsledningskontoret återfinns också formuleringar som kan tolkas i den riktningen, bland annat följande:

”För att uppnå högre grad av social blandning borde kommuner enligt forskning underlätta byggandet av hyresrätter i områden med goda socioekonomiska förutsättningar...”

”I Förvaltnings AB Framtidens genomförandeplan 2025 beskrivs att de ska arbeta systematiskt och strukturellt för att minska socioekonomiska skillnader mellan olika stadsdelar, ett uppdrag som är påbörjat.”

”Stadens markinnehav är ett viktigt verktyg som kan användas mer strategiskt för att bidra till mer blandade stadsdelar.”

Från vår sida menar vi att arbetet mot segregation behöver vila på fler verktyg och i högre grad utgå från människors egna val. Göteborg har redan i dag Sveriges största allmännyttan och ett mycket ensidigt upplåtelsemönster i flera socioekonomiskt utsatta områden. Detta begränsar möjligheterna till ägande, kapitaluppbyggnad och långsiktigt ansvarstagande för det egna boendet.

Vi anser därför att ombildning av hyresrätter till bostadsrätter, när den sker frivilligt och under ordnade former, bör återupptas som ett komplement i stadens bostadspolitik.

Ombildning kan stärka boendes långsiktiga möjligheter och bidra till mer trygga och stabila stadsdelar.

Samtidigt bör staden fortsatt fokusera på att skapa förutsättningar för det som göteborgarna efterfrågar, såsom fler småhus, student- och forskarbostäder, seniorbostäder samt bostäder för vård och omsorg. En ensidig prioritering av hyresrätter riskerar att skapa obalanserade livsmiljöer, försvaga valfriheten och motverka målet om långsiktigt hållbara och trygga stadsdelar.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-11-03

Ärendenummer SLK-2025-00126

Handläggare

Jörgen Persson, Stina Hansson, Emilia Åman,

Mie Svennberg

Telefon: 031-368 04 82

E-post: jorgen.persson@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att samordna och följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation inklusive alla integrationsinsatser

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag givet i budget 2025 till kommunstyrelsen att samordna Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation antecknas.
2. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag givet i budget 2025 till kommunstyrelsen, att följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation inklusive alla integrationsinsatser, antecknas och förklaras fullgjort.

Sammanfattning

I Göteborgs Stads budget har det sedan 2024 funnits ett mål riktat till samtliga nämnder och styrelser om att segregationen i Göteborg ska brytas. I budgeten för 2025 fick kommunstyrelsen i uppdrag att samordna stadens arbete med att motverka segregationen samt att följa upp detta arbete inklusive alla integrationsinsatser. Stadsledningskontoret har genomfört en fördjupad uppföljning av arbetet.

Stadsledningskontorets samordning har haft tyngdpunkt på ledningsnivå för att adressera strukturella frågor som kräver gemensam mobilisering och förväntas ge störst effekt. Stadsledningskontoret bedömer att Göteborgs Stad har tagit viktiga steg mot ett mer sammanhållet och strategiskt arbete för att bryta segregationen. Arbetet har bidragit till ökad samsyn kring vad som behöver göras och hur olika delar av staden kan bidra. Flera förvaltningar och bolag arbetar nu mer systematiskt inom sina verksamheter och kunskapshöjande insatser har påbörjats för att ge bättre förutsättningar för ett gemensamt lärande.

Sammanfattningsvis har staden etablerat en gemensam riktning och lagt grunden för ett mer samordnat arbete. Stadsledningskontorets bedömning är att staden behöver fördjupa det strukturella och långsiktiga arbetet med att motverka segregationen. För att nå målet krävs uthållighet och gemensamma prioriteringar. Ledarskap, tydligt ansvarstagande, tillgänglighet, likvärdigt bemötande samt ett aktivt arbete mot rasism och diskriminering är också avgörande för att nå resultat.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Segregation och bristande integration påverkar utbildningsnivå, kvalificerad arbetskraft samt social och demokratisk delaktighet, vilket får långsiktigt negativa ekonomiska effekter. Om personer med utländsk bakgrund inte får samma möjligheter på arbetsmarknaden på grund av diskriminering, går ekonomin miste om potentiell tillväxt.

Arbetet för att bryta segregationen minskar kostnaderna för de negativa effekterna av segregationen, både för kommunen och samhället i övrigt. Om köpkraften i ett område stärks ökar efterfrågan lokalt på varor och tjänster vilket stärker den lokala arbetsmarknaden och genererar ekonomiska förutsättningar. Samtidigt finns en risk att det leder till utträngning av de som har sämst livsvillkor. Genom samhällsekonomiska analyser kan man tydliggöra det långsiktiga värdet av investeringar i såväl utbildning och arbete som stadsutveckling och bostadsproduktion.

För att ge varaktiga resultat och effektiv resursanvändning måste de fysiska investeringarna göras samtidigt som satsningar på utbildning, arbete och minskad rasism. Gemensamma och samtidiga prioriteringar behöver ske för att få full effekt av de insatser som görs. Tydliga prioriteringar leder till effektivare resursanvändning. Projektfinansiering riskerar däremot kortvariga effekter.

Bedömning ur ekologisk dimension

Arbetet med att bryta segregationen i Göteborg påverkar den ekologiska dimensionen främst utifrån stadsutveckling. Exploatering tar mark i anspråk vilket ger en negativ påverkan på bland annat den biologiska mångfalden. Om utvecklingen av staden sker i anslutning till redan ianspråktagen mark, kan existerande infrastruktur såsom vatten och avlopp, gatu- och vägbyggnad likväl som kollektivtrafik utnyttjas med lägre förbrukning av resurser som följd. Mer kollektivtrafik kan bidra till att färre väljer bilen. Omvandling av tidigare verksamhetsmark eller trafikytor kan bidra positivt beroende på den nya markanvändningens beskaffenhet. Det finns dock alltid en risk att biltrafik ökar vid utbyggnad.

Att bryta segregationen och skapa förutsättningar till möten mellan människor kräver tillgång till grönområden och parker. Det förbättrar både invånarnas livskvalitet och den ekologiska mångfalden, något som kan bidra till en mer hållbar och hälsosam stadsmiljö. Att stadsutveckla inom befintliga områden innebär att fler människor kan komma att nyttja den existerande grönstrukturen vilket förutsätter att bebyggelseutvecklingen inte sker inom denna.

I stadens budget 2025 finns mål som bidrar till den ekologiska dimensionen när det handlar om stadsutveckling. Exploateringsnämnden har bland annat fått i uppdrag att i samverkan med stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden ta fram rutiner och ekonomiska incitament för att bevara biologisk mångfald i exploateringsprojekt.

Inom stadsplanering och bostadsförsörjning behöver sociala och samhällsekonomiska konsekvenser vägas in tydligare redan i tidiga skeden där de samhällsekonomiska konsekvenserna inkluderar även en ekologisk dimension.

Bedömning ur social dimension

Segregation innebär att olika grupper är rumsligt avdelade från varandra. Det kan handla om boendesegregation (grupper bor åtskilt från varandra) och skolsegregation (elever är

uppdelade i olika skolor utifrån bakgrundsfaktorer såsom socioekonomi och etnicitet) såväl som bristande möjligheter till möten. Segregationen blir negativ när den orsakar ojämlig tillgång till resurser, negativa föreställningar om andra och bristande möjligheter till möten. Då påverkar den människors livschanser och leder till negativa effekter på den sociala sammanhållningen.

Segregationen är strukturell. Den är ett resultat av bland annat hur staden är byggd, var människor har möjlighet att bosätta sig, olika gruppers socioekonomiska förutsättningar, arbetsmarknadens utveckling, utbildningsmöjligheter, rasism och människors känsla av tillhörighet.

Stigmatisering av vissa områden och människorna som bor där förstärker segregationen och utgör betydande hinder för att motverka den. Att bryta segregationen är komplext och offentliga insatser har därför ofta begränsats till att kompensera för segregationens negativa effekter genom att satsa på att stärka vissa områden i staden. Dessa satsningar har generellt visat sig ha positiva effekter för lokalsamhälle och de individer som tar del av satsningar. Samtidigt drivs segregation av bredare strukturella faktorer. Därför är det avgörande att arbetet sker inom socialt hållbar stadsplanering och bostadsförsörjning utifrån behov, likvärdighet i skolan, tillgång till arbete och arbete mot diskriminering, områdessamverkan samt möjligheter att mötas.

Integrationsinsatser möjliggör inkludering i samhället av personer som är födda utanför Sverige. Den huvudsakliga målgruppen för integrationspolitiska insatser och åtgärder är utrikes födda kvinnor och män. Målgruppen är mångfacetterad och behoven av integrationsinsatser varierar. Insatser för etablering i arbets- och samhällslivet riktar sig till nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga. Integration är en dynamisk, långsiktig och dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående mellan dem som invandrar och den övriga befolkningen. En dubbelriktad process innebär ett välkomnande samhälle som ger den som invandrar rättigheter och möjligheter att ta del av arbets- och samhällslivet utan att ställa krav på likhet, samtidigt som den som invandrar tillägnar sig de kunskaper och resurser som behövs för att bli en del av samhället.

Bilaga som ingår i beslutsunderlaget

Fördjupad uppföljning Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation, inklusive integrationsinsatser

Beskrivning av ärendet

Uppdraget

I Göteborgs Stads budget har det sedan 2024 funnits ett mål riktat till samtliga nämnder och styrelser om att segregationen i Göteborg ska brytas. I budgeten för 2025 fick kommunstyrelsen i uppdrag att samordna stadens arbete med att motverka segregationen, samt att följa upp detta arbete inklusive alla integrationsinsatser.

Stadsledningskontoret har genomfört en fördjupad uppföljning av arbetet, se bilagan. Syftet med uppföljningen har varit att fastställa om arbetet i stadens förvaltningar och bolag går i önskvärd riktning, samt att beskriva stadens integrationsinsatser. Stadsledningskontoret fortsätter arbeta med kommunstyrelsens uppdrag att samordna stadens arbete, och avser att återkomma löpande med rapportering av genomförande och resultat.

Beredning av ärendet

Uppföljningen har utförts och presenteras i två delar, stadens arbete för att motverka segregation samt stadens integrationsinsatser. Uppföljningen av arbetet med att motverka segregationen har genomförts genom att frågor har ställts till utvalda förvaltningar och bolag och kompletterats med dialoger. Dessa frågor har utgått från sex fokusområden som identifierats i dialog med förvaltningar och bolag under 2024:

- socialt hållbar stadsplanering och bostadsförsörjning utifrån behov,
- likvärdighet i skolan,
- tillgång till arbete och arbete mot diskriminering,
- områdessamverkan samt
- möjligheter att mötas.

Uppföljningen av integrationsinsatser har genomförts genom dialoger med förvaltningar. Dessa har fokuserat på beskrivning, vilken uppföljning som görs av process, kvalitet och effekt, samt hur förutsättningar och möjligheter för genomförande av insatser ser ut. Redovisningen är organiserad i de fyra delarna mottagande av nyanlända, vuxnas utbildning och arbete, barns och ungas utbildning samt social och demokratisk integration. Befintliga uppföljningar har bearbetats och värderats. Vidare bygger uppföljningen på rapporter från förvaltningar och bolag i ordinarie uppföljning, inklusive rapportering på relaterade uppdrag från nämnd eller styrelse.

Angränsande uppdrag

Stadsrevisionen genomför under hösten 2025 en granskning av stadens introduktion och utbildning för nyanlända. Syftet med granskningen är att bedöma om nämnderna har säkerställt tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll av introduktionen och utbildningen för barn, unga och vuxna som är nya i Sverige.

Samordning av stadens arbete med att motverka segregation

Stadsledningskontoret har under 2024-2025 samordnat och drivit stadens arbete med att bryta segregationen i Göteborg. Arbetet har haft sin tyngdpunkt på ledningsnivå för att adressera strukturella frågor som kräver gemensam mobilisering och förväntas ge störst effekt. Stadsledningskontoret driver frågan på stadens ledarforum för att stärka den potential som finns i att den högsta ledningen i varje förvaltning och bolag prioriterar frågan och skapar framdrift i respektive organisation.

Stadsledningskontoret har gjort en kartläggning av den befintliga styrningen och utifrån forskning tagit fram en gemensam definition av segregation. I dialog med ledningsfunktioner i stadens förvaltningar och bolag samt med stöd i forskning, har fokusområden och verktyg identifierats. Dessa kan bidra till strukturell förändring om de riktas mot målet att bryta segregationen.

Dialogerna har även tydliggjort behovet av gemensamma prioriteringar, hållbar samordning och att resurser styrs mot de insatser som gör störst skillnad. Tydligt ledarskap och ansvarstagande, tillgänglighet, likvärdigt bemötande samt ett aktivt arbete mot rasism och diskriminering har lyfts som avgörande för att nå resultat.

I dialogerna har ett särskilt behov av ökad kunskap identifierats. Det är därför ett fokus för stadsledningskontorets samordning att stärka kunskap och lärande om segregation och hur den kan brytas, exempelvis genom att leda samt bidra i workshops. En intranätssida och en webbutbildning är under utveckling.

Uppföljningens slutsatser

Göteborgs Stad har under de senaste åren tagit viktiga steg för att stärka det gemensamma arbetet med att bryta segregationen. Arbetet har bidragit till ökad samsyn kring vad som behöver göras och hur olika delar av staden kan bidra. Flera förvaltningar och bolag arbetar nu mer systematiskt inom sina verksamheter. Många har blivit bättre på att utveckla insatser med större träffsäkerhet och kvalitet. Den utvecklingen behöver tas tillvara och hållas i. Det pågår många viktiga insatser som syftar till att kompensera för segregationens negativa effekter i enskilda områden, vilket bidrar positivt till både individer och lokalsamhällen. Samtidigt kvarstår betydande utmaningar. Fokus läggs ofta på de insatser som är enklare att genomföra och ger snabbare resultat, medan de mer grundläggande och svårare frågorna som ger effekt först på längre sikt, riskerar att hamna i skymundan.

För att långsiktigt kunna bryta segregationen behöver arbetet utgå från insikten att det är hela staden som är segregerad och att förändring kräver samlade insatser på bred front. Det finns idag en gemensam definition av segregation och en växande förståelse för vad som krävs för att motverka den. Samtidigt är kunskapsnivån fortfarande grund, och förståelsen inom stadens verksamheter behöver fördjupas. Detta påverkar möjligheten att skapa en tydlig röd tråd i organisationens arbete och att på ett samlat sätt följa upp utvecklingen. Det finns därför ett behov av att fortsätta med kunskapsstärkande insatser samt att ytterligare stärka samordningen mellan stadens förvaltningar och bolag.

För att ge varaktiga resultat som påverkar segregationen måste de fysiska investeringarna gå hand i hand med sociala och ekonomiska satsningar på skola, arbete och möjligheter att mötas. Inom stadsplanering och bostadsförsörjning behöver sociala och samhällsekonomiska konsekvenser vägas in tydligare redan i tidiga skeden, vilket även ger vägledning åt kommande planeringsskeden. Stadens markinnehav är ett viktigt verktyg som kan användas mer strategiskt för att bidra till mer blandade stadsdelar.

Inom utbildningsområdet syns en viss förbättring i personalförsörjning och kompensatoriska insatser samt en viss förbättring av elevers resultat, men arbetet behöver kopplas tydligare till långsiktig kvalitetsutveckling. På arbetsmarknadsområdet finns lovande utveckling inom praktik och handledning, men samordning och resurssättning är fortsatt utmanande.

Områdessamverkan sker på många håll men ofta parallellt, med otydliga ansvarsförhållanden och i projektform utan långsiktig finansiering. För att insatserna ska bli hållbara krävs gemensamma prioriteringar och långsiktiga samarbeten mellan staden, civilsamhället och näringslivet. Det handlar också om att säkerställa närvaro i lokalsamhället och stärka de mötesplatser, verksamheter och evenemang som skapar förutsättningar för människor att mötas över sociala och geografiska gränser.

Det finns behov av att höja kunskapen om rasism och dess uttryck för att utveckla och intensifiera det arbete som sker i vissa förvaltningar och bolag. För att motverka stigmatisering av enskilda områden behöver stadens insatser mot segregation utgå från områdets kvaliteter och potential snarare än deras problem. Det spelar roll hur vi beskriver och pratar om stadens olika delar och människor som lever och bor där för viljan och möjligheten att bryta segregationen.

De enskilda integrationsinsatserna fungerar i huvudsak väl. Samtidigt har uppföljningen visat ett behov av att integrationsfrågan prioriteras högre och att det gemensamma ansvarstagandet hos förvaltningar som möter målgruppen utvecklas vidare.

Under de två första åren finns ett betydande stöd till nyanlända. Många börjar utbildning och får arbete som på sikt bidrar till integrationen. Andra behöver ett mer långsiktigt stöd. Flera förvaltningar har utvecklat insatser i samverkan som är bättre anpassade efter målgruppens behov och för att fånga upp dem som inte fullgjort sfi eller etablerat sig på arbetsmarknaden. Långsiktighet är viktigt för att undvika att målet att människor snabbt ska bli självförsörjande konkurrerar med utbildning och kompetenshöjning på sikt. Samhällsorienteringen utgör en god grund men behöver kompletteras med andra insatser för att säkerställa integration och motverka segregation på längre sikt, vilket gynnar såväl individen som samhällsutvecklingen. Många nyanlända får fortfarande sin första bostad i områden med svag socioekonomi och därmed placeras deras barn ofta i skolor med sämre förutsättningar. Exempelvis i termer av elevers språkkunskaper, föräldrars socioekonomiska bakgrund och andel legitimerade och erfarna lärare och elevhälsopersonal. Motsvarande finns få genomgångslägenheter i socioekonomiskt starka områden och andelen nyanlända elever på lågindexskolor är låg. Tillgång till bostad och placering i skola riskerar därmed att fortsätta bidra till boende- och skolsegregationen.

Stadsledningskontorets bedömning

Segregation utgör ett strukturellt hinder för att människor ska kunna leva det liv de vill leva. Detta hinder behöver brytas för att uppnå social sammanhållning, stark demokrati, individuell och samhällelig utveckling och välfärd.

Stadsledningskontoret bedömer att Göteborgs Stad har tagit viktiga steg mot ett mer sammanhållet och strategiskt arbete för att bryta segregationen. Arbetet har bidragit till ökad samsyn kring vad som behöver göras och hur olika delar av staden kan bidra. Flera förvaltningar och bolag arbetar nu mer systematiskt inom sina verksamheter och kunskapshöjande insatser har påbörjats för att ge bättre förutsättningar för ett gemensamt lärande. Insatserna har utvecklats med större träffsäkerhet och kvalitet. Den utvecklingen behöver tas tillvara och behållas.

Staden har ett stort ansvar och rådighet inom områden som bostadsplanering, skola, arbetsmarknadsinsatser och samhällsservice för att motverka segregation.

Samtidigt påverkas utvecklingen i hög grad av nationella beslut inom exempelvis skattepolitik, bostadspolitik, välfärdssystem och arbetsmarknadsregler. Ytterligare en faktor är marknadsförutsättningar som påverkar till exempel bostadsbyggandet. För att nå verklig förändring krävs därför ett nära samspel mellan staden, staten och andra aktörer.

Samordningen av stadens arbete fokuserar på långsiktiga strukturella förändringar samt kompensatoriska insatser som hanterar segregationens negativa effekter.

Stadsledningskontoret har identifierat ett särskilt behov av kunskapsstärkning. I det fortsatta arbetet med samordningen kommer fokus att ligga på att stärka kunskap och lärande i organisationen om segregation och hur den kan brytas. Detta kommer bland annat att ske genom att leda och bidra i workshops samt utveckla en webbutbildning och en webbsida för samlad kunskap.

Stadsledningskontorets bedömning är att de enskilda integrationsinsatserna i huvudsak fungerar väl. Samtidigt har det under uppföljningen framkommit ett behov av att integrationsfrågan prioriteras högre och att det gemensamma ansvarstagandet hos förvaltningar som möter målgruppen utvecklas vidare.

Sammanfattningsvis har staden etablerat en gemensam riktning och lagt grunden för ett mer samordnat arbete. Stadsledningskontorets bedömning är att staden behöver fortsätta fördjupa det strukturella och långsiktiga arbetet med att motverka segregationen. För att nå målet krävs uthållighet och gemensamma prioriteringar. Tydligt ledarskap och ansvarstagande, tillgänglighet, likvärdigt bemötande samt ett aktivt arbete mot rasism och diskriminering är också avgörande för att nå resultat.

Magnus Andersson

Eva Hessman

Ekonomidirektör

Stadsdirektör

Göteborgs Stads arbete för att motverka segregation, inklusive integrationsinsatser

Fördjupad uppföljning

2025-11-03

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte och mål	5
2.2	Definitioner	5
2.2.1	Segregation	5
2.2.2	Integration	6
2.3	Metod	6
3	Styrning	7
3.1	Styrning i arbetet med att bryta segregationen	7
3.2	Styrning inom integrationsområdet	7
4	Redovisning av uppföljningen av arbetet med att bryta segregationen	8
4.1	Socialt hållbar stadsplanering.....	9
4.1.1	Uppföljning av översiktsplanen och planeringsstrategin.....	9
4.1.2	Övergripande inriktning för samordnad stadsutveckling....	10
4.1.3	Sociala erfarenheter i samhällsplaneringen	10
4.2	Bostadsförsörjning utifrån behov	11
4.2.1	Allmännyttan.....	12
4.2.2	Fördelning av bostäder – reservationer och omflyttning....	13
4.2.3	Markanvisning	13
4.2.4	Program för bostadsförsörjning.....	14
4.3	Likvärdighet i förskola och grundskola.....	15
4.3.1	Attrahera, rekrytera och behålla personal	15
4.3.2	Arbete för stärkt närvaro	16
4.3.3	Grundskoleförvaltningens strategi för att bryta den pedagogiska segregationen.....	17
4.4	Tillgång till arbete	17
4.4.1	Praktik och arbetsplatsförlagt lärande, vuxenutbildning, arbetsmarknadsinsatser.....	18
4.4.2	Handledning	19
4.4.3	Aktiva åtgärder mot diskriminering utifrån etnicitet.....	20
4.5	Områdessamverkan	21
4.5.1	Gemensamma prioriteringar och hållbar samordning	21
4.5.2	Närvaro i lokalsamhället	22
4.5.3	Samverkan med civilsamhälle och näringsliv.....	23

4.6	Möjligheter att mötas	23
4.6.1	Tillgång och bemötande	24
4.6.2	Mötesplatser	24
4.6.3	Evenemang och programverksamhet – relevans och representation.....	25
5	Uppföljning av stadens integrationsinsatser.....	25
5.1	Mottagande av nyanlända	26
5.1.1	Etableringsenheten.....	26
5.1.2	Welcome House	27
5.1.3	Boende.....	28
5.2	Vuxnas utbildning och arbete	29
5.2.1	Sfi.....	29
5.2.2	Språk och arbete	30
5.3	Barns och ungas utbildning	32
5.3.1	Uppsökande verksamhet för fler barn i förskolan.....	32
5.3.2	Mottagande av nya elever i grundskolan	33
5.3.3	Nyanländas utbildning inom gymnasieskolan	34
5.4	Social och demokratisk integration	35
5.4.1	Samhällsorienterande insatser	35
5.4.2	Invånarguider	37
6	Slutsatser	38

1 Sammanfattning

I Göteborgs Stads budget 2025 fick kommunstyrelsen i uppdrag att samordna och följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregationen, inklusive alla integrationsinsatser. Denna uppföljningsrapport, tar när det gäller segregation avstamp i fokusområdena socialt hållbar stadsplanering och bostadsförsörjning utifrån behov, likvärdighet i skolan, tillgång till arbete och arbete mot diskriminering, områdessamverkan samt möjligheter att mötas. När det gäller integrationsinsatserna är redovisningen organiserad i de fyra delarna mottagande av nyanlända, vuxnas utbildning och arbete, barns och ungas utbildning samt social och demokratisk integration.

Kartläggning av befintlig styrning visar att det finns en omfattande styrning som på olika sätt berör områdena segregation och integration på global nivå, EU-nivå, samt nationell och hela staden-nivå. Därtill tillkommer styrning på nämnd-/styrelsenivå, och diverse överenskommelser och avtal med både offentliga och privata aktörer styr också arbetet.

Sammantaget visar uppföljningen att Göteborgs Stad har tagit viktiga steg mot ett mer sammanhållet och strategiskt arbete för att bryta segregationen. För att ge varaktiga resultat och verkligen påverka segregationen krävs ett medvetet och samordnat arbete där de fysiska investeringarna inom stadsplanering, bostadsförsörjning samt utveckling och förvaltning av platser går hand i hand med sociala och ekonomiska satsningar på skola, arbete och möjligheter att mötas. För att nå målet krävs tydliga prioriteringar, tydligt ansvarstagande, långsiktighet och att stadens resurser riktas dit de gör störst skillnad i hela staden och för alla göteborgare.

Stadens integrationsinsatser fungerar generellt väl samtidigt som en tydligare prioritering skulle gynna ett brett och gemensamt ansvarstagande hos samtliga verksamheter som möter målgruppen. Flera förvaltningar har utvecklat insatser i samverkan som är bättre anpassade efter målgruppens behov och för att fånga upp de som inte fullgjort sfi eller etablerat sig på arbetsmarknaden. Långsiktighet är viktigt för att undvika att målet att människor snabbt ska bli självförsörjande konkurrerar med utbildning, kompetenshöjning och social och demokratisk integration på sikt. Bristande tillgång till bostäder i hela staden samt skolplacering enligt närhetsprincipen riskerar att fortsätta bidra till segregationen.

2 Bakgrund

I Göteborgs Stads budget har det sedan 2024 funnits ett mål riktat till samtliga nämnder och styrelser om att segregationen i Göteborg ska brytas. I Göteborgs Stads budget 2025 fick kommunstyrelsen i uppdrag att samordna och följa upp Göteborgs Stads arbete för att motverka segregationen, inklusive alla integrationsinsatser.

Segregationen beror delvis på hur staden är byggd, det vill säga fördelningen av bostäder med olika upplåtelseform och pris i olika delar i staden. Det gör att socioekonomi blir en viktig drivkraft för segregationen eftersom den avgör var människor med olika socioekonomisk position kan välja att bo.

Socioekonomisk position samvarierar idag i stor utsträckning med etnicitet och migrationsstatus på grund av olika tillgång till personliga och samhälleliga resurser och på grund av negativa stereotypa föreställningar utifrån etnicitet samt känsla av tillhörighet. På så sätt påverkar segregationen möjligheten till integration för personer som kommer till Sverige och hur integrationen fungerar påverkar i sin tur segregationen eftersom det avgör människors tillgång till resurser att välja hur de vill leva sina liv.

2.1 Syfte och mål

Syftet med uppföljningen är att fastställa om arbetet i stadens förvaltningar och bolag med stadens mål att segregationen i Göteborg ska brytas går i önskvärd riktning. Syftet med rapporten är också att beskriva hur stadens integrationsinsatser bedrivs.

2.2 Definitioner

Följande definitioner utgår från etablerad forskning.

2.2.1 Segregation

Segregation är ett relationellt begrepp vilket innebär att olika grupper är rumsligt uppdelade från varandra. Det innebär att det inte är en del av staden som är segregerad utan hela staden. Det kan handla om boendesegregation (grupper bor åtskilt från varandra) och skolesegregation (elever är uppdelade i olika skolor utifrån bakgrundsfaktorer såsom socioekonomi och etnicitet) såväl som bristande möjligheter till möten. Segregationen blir negativ när den orsakar ojämlik tillgång till resurser, negativa föreställningar om andra och bristande möjligheter till möten. Då påverkar den människors livschanser och leder till negativa effekter på den sociala sammanhållningen.

Segregationen är strukturell, den är ett resultat av bland annat hur staden är byggd, av politik som påverkar olika gruppers socioekonomiska förutsättningar, var människor har möjlighet att bosätta sig, av rasism och känsla av tillhörighet. Stigmatisering av vissa områden och människorna som bor där förstärker segregationen och utgör betydande hinder för att motverka den. Samverkande drivkrafter gör att arbetet för att bryta segregationen behöver utgå ifrån att det är hela staden som är segregerad. Arbete behöver bedrivas samtidigt inom områdena stadsplanering, utbildning och arbete, områdesutveckling samt tillhörighet, delaktighet och inflytande.

2.2.2 Integration

Integrationsinsatser definieras här som insatser som möjliggör inkludering i samhället av personer som är födda utanför Sverige. I Mål och mening med integration (SOU 2024:12) konstateras att integration vanligen uppfattas som en process som beskriver hur de som invandrar successivt etablerar sig i arbets- och samhällslivet och blir en del av det nya samhällets institutioner och sociala strukturer.

I såväl Sverige som i övriga EU betonas att integration är en dynamisk, långsiktig och dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående mellan dem som invandrar och den övriga befolkningen. En dubbelriktad process innebär ett välkomnande samhälle som ger den som invandrar rättigheter och möjligheter att ta del av arbets- och samhällslivet utan att ställa krav på likhet samtidigt som den som invandrar tillägnar sig de kunskaper och resurser som behövs för att bli en del av samhället.

Den huvudsakliga målgruppen för integrationspolitiska insatser och åtgärder beskrivs vara utrikes födda kvinnor och män. Målgruppen är mångfacetterad och behoven av integrationsinsatser är mycket varierande. Insatser för etablering i arbetslivet och samhällslivet riktar sig till nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga.

I SOU 2024:12 konstateras att med längre vistelsetid minskar skillnaderna i utfall mellan inrikes och utrikes födda personer, och att särskilda integrationsinsatser därför riktar sig till personer som är nyanlända i Sverige. Personer som har befunnit sig länge i Sverige är i stället föremål för den generella politiken. Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41) identifierar ett antal integrationsområden utifrån förslag på integrationsmål. Dessa är ekonomisk integration, språklig integration, utbildning och kvalificering, demokratisk integration och social integration.

2.3 Metod

Uppföljningen har utförts och presenteras i två delar: stadens arbete för att motverka segregation samt stadens integrationsinsatser. Arbetet med att bryta segregationen och stadens integrationsinsatser överlappar till viss del. Skillnader, såsom grund i lagstiftning och specifik målgrupp, motiverar dock att rapporten för tydlighets skull är uppdelad i två delar.

Uppföljningen av arbetet med att motverka segregationen har genomförts genom att frågor har ställts ut till utvalda förvaltningar och bolag och kompletterats med dialoger. Dessa frågor har utgått från de sex fokusområden som identifierats i dialog med förvaltningar och bolag under 2024, och som beskrivs under resultatredovisningen. Uppföljningen av integrationsinsatser har genomförts genom dialoger med förvaltningar. Dessa har fokuserat på beskrivning, vilken uppföljning som görs av process, kvalitet och effekt, samt hur förutsättningar och möjligheter för genomförande av insatser ser ut. Befintliga uppföljningar har bearbetats och värderats. Vidare bygger

uppföljningen på det som förvaltningar och bolag rapporterat i ordinarie uppföljning, inklusive rapportering på relaterade uppdrag från nämnd/styrelse.

3 Styrning

Kartläggning av befintlig styrning visar att det finns en omfattande styrning som på olika sätt berör områdena segregation och integration på global nivå, EU-nivå, samt nationell och hela staden-nivå. I denna rapport presenteras ett urval av den mest relevanta styrningen. Därtill tillkommer styrning på nämnd-/styrelsenivå. Överenskommelser och avtal med både offentliga och privata aktörer styr också arbetet.

3.1 Styrning i arbetet med att bryta segregationen

Den nationella styrningen ger ramar och drivkrafter för arbetet med att bryta segregationen exempelvis genom plan- och bygglagen, skollagen, diskrimineringslagen, socialtjänstlagen samt lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Inom politikområdet Utanförskap har riksdagen beslutat att ersätta tidigare segregationsmål med ett nytt mål: att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka.

Målet ”Segregationen i Göteborg ska brytas” i stadens budget är nära sammankopplat med övriga sex budgetmål som gäller för samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Särskilt stark koppling finns till budgetmålen ”Göteborg ska vara en jämlik och trygg stad där alla invånare ges inflytande och möjlighet till delaktighet”, ”Göteborg ska klara kompetensförsörjningen” samt ”Göteborg ska ha en välfärd som möter göteborgarnas behov”. Insatser som görs för att bidra till ett mål kan även ha positiva effekter på andra mål. Det finns också styrande dokument vars strategier och åtgärder har en påverkan på arbetet med att bryta segregationen. Alla nämnder och bolagsstyrelser ska ha ett befolkningsperspektiv, vilket innebär att ha ett helhetsperspektiv, samordna sig med andra i arbetet och beakta hur beslut påverkar befolkningen.

3.2 Styrning inom integrationsområdet

I vårändringsbudgeten 2024 (prop. 2023/24:99) beslutade regeringen om nya mål för integrationspolitiken. Det övergripande målet är att utrikesfödda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Till målet kommer fem delmål

- Ekonomisk integration: Självförsörjningsgraden ska öka.
- Språklig integration: Kunskaperna i svenska språket ska öka.

- **Utbildning:** Andelen flickor och pojkar med gymnasiebehörighet och som tar gymnasieexamen ska öka.
- **Demokratisk integration:** Kunskaperna om hur den svenska demokratin fungerar ska öka med ökat deltagande i demokratin som följd. Förtroendet för de demokratiska processerna och samhällets institutioner ska öka.
- **Social och kulturell integration:** Upplevelsen av tillhörighet och delaktighet i samhället ska öka. Samhällets grundläggande normer och värderingar ska förankras hos och efterlevas av var och en som lever och bor i Sverige. Möjligheter att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen ska öka.

Kommunerna är skyldiga att ta emot nyanlända för bosättning. Sedan 2025 ska alla asylsökande bo på Migrationsverkets boenden, annars förlorar de sitt ekonomiska bistånd. Enligt Lag (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ansvarar Arbetsförmedlingen för att nyanlända erbjuds etableringsinsatser. Kommunerna ansvarar för centrala delar i etableringsprogrammet, såsom svenska för invandrare (sfi) och samhällsorientering. De ansvarar även för generella verksamheter som bostadsförsörjning, tillgång till förskoleverksamhet, skola, kommunal vuxenutbildning, äldreomsorg och socialtjänst.

4 Redovisning av uppföljningen av arbetet med att bryta segregationen

Nedan följer en sammanfattning av samordningen av arbetet med att bryta segregationen i Göteborg samt en redogörelse för hur förvaltningar och bolag arbetar utifrån sex identifierade fokusområden: socialt hållbar stadsplanering och bostadsförsörjning utifrån behov, likvärdighet i skolan, tillgång till arbete och arbete mot diskriminering, områdessamverkan samt möjligheter att mötas. Varje fokusområde inleds med en förklarande text och därefter beskrivs arbetet uppdelat i tre eller fyra verktyg vardera. Med verktyg menas i detta sammanhang arbetssätt, metoder, uppdrag med mera.

Samordningen av arbetet

Stadsledningskontoret har under 2024 och 2025 samordnat och drivit stadens arbete med att bryta segregationen i Göteborg. Arbetet har haft sin tyngdpunkt på ledningsnivå för att adressera strukturella frågor som kräver gemensam mobilisering och förväntas ge störst effekt. Stadsledningskontoret driver frågan på stadens ledarforum för att stärka den potential som finns i att den högsta ledningen i varje förvaltning och bolag prioriterar frågan och skapar framdrift i respektive organisation.

Stadsledningskontoret har gjort en kartläggning av den befintliga styrningen och tagit fram en gemensam definition av segregation (se 2.2.1). I dialog med ledningsfunktioner i stadens förvaltningar och bolag, samt med stöd i forskning, har fokusområden och verktyg identifierats. Dessa kan bidra till strukturell förändring om de riktas mot målet att bryta segregationen.

Dialogerna har även tydliggjort behovet av gemensamma prioriteringar, hållbar samordning och att resurser styrs mot de insatser som gör störst skillnad. Tydligt ledarskap och ansvarstagande, tillgänglighet, likvärdigt bemötande samt ett aktivt arbete mot rasism och diskriminering lyfts också som avgörande för att nå resultat.

Några förvaltningar och bolag har brutit ned målet och konkretiserat i planering, genomförande och uppföljning, medan andra inte har gjort det. En utmaning är att de inte har en tydlig bild av hur deras verksamheter och uppdrag kan bidra till att bryta segregationen, vilket påverkar ansvarstagandet. Detta försvårar både uppföljning och samordning. Arbetet riskerar också att fokusera på kompensatoriska insatser snarare än på strukturella förändringar.

Stadsledningskontoret har identifierat ett särskilt behov av kunskapsstärkning. Det är därför ett fokus för samordningen att stärka kunskap och lärande i organisationen om segregation och hur den kan brytas, exempelvis genom att leda samt bidra i workshops. En intranätssida och en webbutbildning är under utveckling.

4.1 Socialt hållbar stadsplanering

Göteborg är en segregerad stad där fördelningen av olika typer av bostäder i olika delar av staden leder till en rumslig uppdelning mellan människor med olika socioekonomiska förutsättningar. Tillgången till stadens resurser och väl gestaltade livsmiljöer är ojämnt fördelad i staden. Det kan till exempel handla om arbetsplatser, skolor och förskolor, offentliga platser, grönområden, idrotts- och föreningsliv, kultur samt grundläggande kommersiell service. En utmaning för Göteborg är att överbygga de fysiska och mentala barriärerna på ett sätt som gör staden både mer sammanhängande och sammanhållen, till exempel med hjälp av kollektivtrafik eller placeringar av större samhälleliga institutioner och att länka samman staden genom ny bebyggelse eller stråk. I arbetet med samordningen av segregationsuppdraget har de verktyg som valts ut inom stadsplanering fokuserat på tidiga skeden. Om analyser genomförs i tidig planering, avvägningar tydligt redovisas till exempel mot ekonomiska perspektiv och behov av prioriteringar belyses, ger detta vägledning åt kommande planeringsskeden.

4.1.1 Uppföljning av översiktsplanen och planeringsstrategin

Översiktsplanens utvecklingsinriktning ska bland annat möta de viktigaste utmaningarna som Göteborg står inför, där den delade staden är en. Jämlik tillgång till stadens resurser är en central målsättning i målbilden för översiktsplanen. Översiktsplanen beskriver att genom prioriteringar och en väl

analyserad planering kan stadens resurser bli mer jämlikt tillgängliga. Översiktsplanen följs årligen upp och det kan vara möjligt att följa hur målsättningar uppfylls och hur tillgång till stadens resurser blir mer jämlik. Enligt stadsbyggnadsförvaltningen innefattar den årliga uppföljningen av översiktsplanen för kort period för att bedöma segregationens utveckling. I den planeringsstrategi som var fjärde år tas fram dras slutsatser om vad som behöver göras inom översiktsplanens ramar framåt, med bland annat de årliga uppföljningarna som grund. Stadsbyggnadsförvaltningen beskriver att detta fyraårsintervall skulle kunna prövas som format för att bedöma segregationens utveckling och för att belysa behov av prioriteringar. I nuvarande planeringsstrategi för 2024–2027 belyses inte segregationen specifikt.

4.1.2 Övergripande inriktning för samordnad stadsutveckling

Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar för närvarande med att ta fram ett förslag på en övergripande inriktning för samordnad stadsutveckling (ÖISS), som planeras bli ett underlag för prioriteringar och vägval i hur utbyggnaden av Göteborg kan ske, med utgångspunkt i översiktsplanen. Dokumentet beskriver bland annat att alla aktörer inom stadsutvecklingen behöver kraftsamla för att nå målsättningen om en mer sammanhållen stad. För att den stadsutveckling som översiktsplanen möjliggör ska bidra till en mer socialt hållbar och jämlik stad behöver prioriteringar göras.

Stadsbyggnadsnämnden återremitterade ÖISS under 2025 och ett nytt förslag omarbetas av stadsbyggnadsförvaltningen vilket planeras återrapporteras i stadsbyggnadsnämnden under våren 2026. Utgångspunkt ska vara de tre hållbarhetsdimensionerna. Ett arbete pågår på stadsbyggnadsförvaltningen där segregationen belyses med utgångspunkt i den sociala dimensionen. Genom att göra en segregationsanalys kan den sociala dimensionen tydliggöras i förhållande till den ekonomiska och ekologiska dimensionen. Detta ger underlag för att kunna prioritera satsningar som bidrar mest till att bryta segregationen. Stadsbyggnadsförvaltningen konstaterar att det finns få nomineringar i nordost och att det mesta av utvecklingen sker i de centrala delarna av staden vilket förmodas bland annat kunna bero på senare års marknadsförutsättningar och byggkostnadsutveckling.

Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar parallellt med ett antal politiska uppdrag, bland annat ett strategiskt planeringsarbete för Hjalmar Brantingsstråket, Gullbergsvass, Almanacksstråket och Södra Änggården i syfte att bygga ihop staden och göra den mer sammanhållen. En återrapportering av uppdragen till stadsbyggnadsnämnden planeras ske innan årsskiftet 2025/2026 och kommer vidare utgöra en del av ÖISS.

4.1.3 Sociala erfarenheter i samhällsplaneringen

I socialtjänstlagen finns krav på socialtjänstens roll att bidra med sociala erfarenheter i samhällsplaneringen. Stadens arbetssätt med sociala konsekvensanalyser och barnkonsekvensanalyser, SKA/BKA, har sin utgångspunkt i tidigare socialtjänstlag där även sociala erfarenheter var en viktig

beståndsdel. Utveckling av dessa arbetssätt bedöms vara betydelsefullt, vilket också i viss mån pågår. Stadsledningskontoret bedömer att det även är viktigt att samverka mellan de stadsutvecklande förvaltningarna och välfärdsförvaltningarna utvecklas för att ytterligare konkretisera hur sociala erfarenheter i samhällsplaneringen på ett tydligt sätt bidrar till samhällsplaneringen.

Stadsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med exploateringsförvaltningen genomfört en förstudie om vilken kunskap och underlag socialtjänsten kan bidra med och vilka underlag de stadsutvecklande förvaltningarna har behov av för att det sociala perspektivet ska kunna omhändertas i planeringen.

Exploateringsförvaltningen har involverat socialförvaltningarna i ett utvecklingsarbete för att stärka den sociala hållbarheten inom framtagande av stadsutvecklingsförslag samt hur verktyget markanvisning kan nyttjas. Socialförvaltningen Hisingen bedömer att genom detta utvecklingsarbete ges socialförvaltningen möjlighet att komma in tidigare i stadsutvecklingsprocessen. I framtagandet av en ny gemensam planerings- och exploateringsprocess (PLEX) samverkar de fyra regionala socialförvaltningarna, stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen i syfte att stärka den sociala dimensionen. De stadsutvecklande förvaltningarna har vidare tagit fram en vägledning för delaktighet och inflytande kopplat till stadsutveckling som blev färdig våren 2025.

Även intern utveckling kopplat till sociala erfarenheter i samhällsplanering pågår. Några exempel på detta är att socialförvaltning Nordost från och med 2025 har utökat resurser för arbetet med sociala erfarenheter i samhällsplaneringen, från en till två heltidstjänster. Socialförvaltning Sydväst har påbörjat ett utvecklingsarbete med insamling av erfarenheter från individ och familjeomsorg till samhällsplaneringen och som med start 2025 ska implementeras i ordinarie verksamhet. Förvaltnings AB Framtiden lyfter "Framtidens dialogkoncept" med involvering av barn och unga genom ett tre-årigt samarbete med BRIS (2024–2027) och att detta kontinuerligt vidareutvecklas. De beskriver även att koncernen arbetar aktivt med att involvera lokalsamhället i exempelvis utvecklingen av torgen.

4.2 Bostadsförsörjning utifrån behov

Göteborg är en segregerad stad där fördelningen av olika typer av bostäder i olika delar av staden leder till en rumslig uppdelning mellan människor med olika socioekonomiska förutsättningar. Det råder en brist på passande bostäder till en överkomlig kostnad och många av göteborgarna har inte råd med en nyproducerad hyresrätt. Otrygga boendeförhållanden och trångboddhet påverkar möjligheter till utbildning, arbete och social gemenskap. Ojämlighet i boende påverkas av ytterligare faktorer såsom statlig bostads- och finanspolitik, inkomstförhållanden, bostadsmarknadens sätt att fungera och hur stadens delar planeras med olika typer av bostäder med olika kostnad. Förändringar av sammansättningen av bostadstyper kan förändra prisnivåer i det befintliga

beståndet och därmed leda till utträngning av människor med sämre ekonomiska resurser.

Staden kan aktivt och strategiskt använda de verktyg som beskrivs i stadens bostadsförsörjningsprogram: planmonopol, markägande, allmännyttan, stadens investeringar och underhåll, frivilliga överenskommelser och samverkan samt bostadsförmedling för att bryta segregationen. Bostäder för nyanlända och lokalisering av sociala kontrakt är andra aktiva åtgärder. I uppföljningen av detta fokusområde ligger fokus på fyra av verktygen; markanvisning, allmännyttan, reservationer i befintligt bestånd och stadens bostadsförsörjningsprogram och det är i relation till dessa som förvaltningarna har svarat.

4.2.1 Allmännyttan

Framtidenkoncernen uppger att flera bostadsprojekt initierats och färdigställt under perioden som kan bidra till att bryta segregationen. Dessa projekt innefattar planbeskedansökningar och planstarter om cirka 1800 bostäder med olika upplåtelseformer i koncernens utvecklingsområden. Därtill har drygt 400 byggstarter genomförts, exempelvis drygt 170 hyresbostäder i ett bostadsrättsdominerat område och cirka 100 bostadsrätter i ett område med socioekonomiskt goda förutsättningar. Ungefär 260 projekt är färdigställda, i Backa, Biskopsgården och Gamlestaden. Förvaltnings AB Framtiden bedömer att projekten bland annat tillför hustyper och bostadsformer som saknas i närområdet och ger möjlighet till kvarboende och till områdesutveckling. Merparten av projekten planeras och byggs i det som benämns utvecklingsområden inom koncernen.

I stadens budget 2025 anges att Förvaltnings AB Framtiden ska komplettera sitt bestånd med de storlekar och lägenhetstyper som saknas i varje område. Både allmännyttan och ansvariga nämnder ska verka för en ökad andel större lägenheter. Bolaget lyfter att de har få projekt med hyresrätter i områden med stor andel bostads- eller äganderätter och att de saknar mark i dessa lägen. För att uppnå högre grad av social blandning borde kommuner enligt forskning underlätta byggandet av hyresrätter i områden med goda socioekonomiska förutsättningar och bostadsrätter i områden med socioekonomiska utmaningar, vilket skulle ge störst effekt.

Koncernen har fler uppdrag som kan bidra till att bryta segregationen, till exempel att planera att bygga eller hyra ut fler bostäder som studentbostäder i utsatta områden, vilket är under planering. I Förvaltnings AB Framtidens genomförandeplan 2025 beskrivs att de ska arbeta systematiskt och strukturellt för att minska socioekonomiska skillnader mellan olika stadsdelar, ett uppdrag som är påbörjat.

Förvaltnings AB Framtiden beskriver övergripande att arbetet med målet att segregationen ska brytas främst sker genom de insatser som genomförs inom ramen för strategin för utvecklingsområden - arbetet med att inget av stadens områden ska finnas med på polisens lista över särskilt utsatta och utsatta områden. Strategin innebär bland annat att koncernen investerar i underhåll och

renovering samt nyproduktion i utvecklingsområden. Här ingår även exempelvis jobblift och föräldrastöd.

Forskning visar att områdesbaserade insatser kan leda till positiva förändringar för både individer och lokalsamhälle. Samtidigt drivs segregation av bredare strukturella faktorer, såsom de fokusområden som denna rapport tar avstamp i.

4.2.2 Fördelning av bostäder – reservationer och omflyttning

Reservationer av bostäder kan användas för att motverka socioekonomisk boendesegregation. I de ändringar inom bostadsförsörjningslagen som trädde i kraft i mars 2025 förtydligas att reservationer och förturer är tillåtna, även om köavgift tas ut och att kriterierna måste vara öppna, förutbestämda och transparenta. Framtidenkoncernen har inte använt reservationer som ett verktyg som kan bidra till att bryta segregationen bland annat utifrån att förändringarna i lagen är relativt nya. I dagsläget används reservationer gällande bostäder för seniorer. Boplats Göteborg AB har säkerställt möjlighet att administrera reservationer i förmedlingen av bostäder och ser ett behov av att utreda vilka reservationer som gör störst nytta för att bryta segregationen.

Boplats lyfter målgruppen unga och deras möjlighet att få en bostad som en väg att bidra till att bryta segregationen genom att skapa förutsättningar för unga att flytta till andra områden än där de bor idag. Boplats informerar kontinuerligt unga, särskilt i områden med socioekonomiska utmaningar, om hur det går till att ställa sig i bostadskö. Idag står unga upp till 18 år kostnadsfritt i bostadskö. Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-16 § 449, SLK-2025-00719 att godkänna hemställan från Boplats Göteborg AB om avgiftsfrihet vid registrering som bostadssökande för unga i åldern 17–21 år. Boplats uppskattar att detta kan leda till att fler unga i socioekonomiskt svaga områden har större möjlighet att samla ködagar och därmed lättare att få en lägenhet.

När det gäller omflyttning så kan hyresgäster som bor hos något av Framtidskoncernens förvaltande bostadsbolag sedan november 2022, via den gemensamma Omflyttningsplatsen söka bostad för intern omflyttning vilket enligt Förvaltnings AB Framtiden skapar ökade möjligheter för hyresgäster att flytta inom Göteborg.

4.2.3 Markanvisning

I stadens riktlinjer för markanvisning beskrivs bland annat att staden ska främja ett socialt blandat boende och sträva efter en blandning av upplåtelseformer i olika delar av staden. Exploateringsförvaltningen har genomfört ett par riktade insatser, till exempel markanvisning för Ängås Platå 2024, som hade fokus på social hållbarhet i utvärderingskriterierna. Förvaltningen arbetar med genomlysning av tidigare markanvisningar för att utveckla sätt att stärka den sociala analysen och lyfter bland annat att markanvisning i rätt skede ger större möjlighet att ställa rätt krav utifrån projektets förutsättningar.

Exploateringsförvaltningen beskriver markanvisning som en aktivitet i processen av att utveckla kommunal mark och lyfter fram markägandet som ett viktigt verktyg för att uppfylla politiska målsättningar för en hållbar stad och

bidra till att bryta segregationen. Störst möjligheter att nå effekt bedömer förvaltningen finns i det strategiska och taktiska arbetet med stadsutvecklingen.

Exploateringsförvaltningen har flera uppdrag som tangerar målet att bryta segregationen, till exempel att komplettera med den upplåtelseform som saknas på en plats, samt att markanvisa för minst 500 hyresrätter i områden med en majoritet bostadsrätter. Exploateringsförvaltningen fick ett uppdrag (EXF-2023-01358) att redovisa lösningar för att kunna bygga fler bostads- och äganderätter i utsatta områden. Uppdraget redovisades 2024. I tjänsteutlåtandet beskrivs det vara samhällsekonomiskt viktigt att bryta segregationen. Stadsledningskontoret bedömer att det framtagna materialet rymmer kunskap som kan användas i syfte att bidra till att bryta segregationen.

Exploateringsnämnden har tillsammans med Förvaltnings AB Framtiden i uppdrag att i utökandet av bostäder till ”Bostad först”, ska tilldelningen i huvudsak ske utanför utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden. Under 2025 har, med ett undantag, inga lägenheter erbjudits i dessa områden.

4.2.4 Program för bostadsförsörjning

En förändring i bostadsförsörjningslagen som trädde i kraft i mars 2025 innebär bland annat att kommunerna genom en handlingsplan ska redovisa faktiska behov av tillskott av nya bostäder, samt planerade åtgärder för att nå mål grundade på analys av bostadsbehov, till exempel de behov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. En analys av bostadsbehov kan vara ett viktigt verktyg för att identifiera vilka grupper som är berörda, hur utbudet ser ut per lokal geografi, och på så vis planera för ett mer varierat och inkluderande bostadsutbud, vilket i sin tur kan bidra till att minska boendesegregationen.

Stadsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att ta fram ett nytt bostadsförsörjningsprogram. Förvaltningen avser att synliggöra utmaningar kopplade till segregation och bostadsförsörjning i det kunskapsunderlag som tas fram, och avser att föreslå mål och åtgärder som kan bidra till att bryta segregationen.

Stadsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med bland annat exploateringsförvaltningen påbörjat ett utvecklingsarbete för att identifiera målgruppen strukturellt hemlösa. Strukturell hemlöshet innebär att hushåll, utan social problematik, inte kan ta sig in på bostadsmarknaden på grund av exempelvis låga inkomster. Cirka hälften av de ensamboende hushållen och cirka 60 procent av de sammanboende hushållen har råd att efterfråga en nyproducerad hyresrätt¹.

---

¹ Uppdatering av marknadsdjupsanalys i Göteborg, Evidens 2025. Beställd av stadsbyggnadsförvaltningen.

4.3 Likvärdighet i förskola och grundskola

Segregationen på förskolor och skolor i Göteborg är omfattande där elever med olika socioekonomiska förutsättningar och olika tillgång till svenska språket går på olika skolor. Resultaten på olika skolor skiljer sig också kraftigt åt. Många kommunala skolor i områden med svag socioekonomi har blivit bortvalsskolor med hög elevomsättning och tomma stolar som kostar pengar. Detta påverkar undervisningskvalitet och möjligheten att stärka densamma. För att motverka bristande likvärdighet i utbildningen behövs ett arbete både för att stärka kvaliteten på enskilda förskolor och skolor och för att motverka skolsegregationen.

Avgörande verktyg för att öka likvärdigheten i förskolan är att förskoleförvaltningen säkerställer kontinuitet av legitimerade förskolelärare och möjligheter att utveckla språket i förskolan. Detta är en förutsättning för att ökad inskrivning i förskolan ska få önskad effekt för barns fortsatta utbildning. Vidare behövs arbete för att öka närvaro i både förskola, grund- och gymnasieskola. Relationsskapande arbete med föräldrar kan göra stor skillnad, liksom motivationsstärkande insatser och sociala resurser och stöd till elever. Även för grundskolan är det avgörande att attrahera, rekrytera och behålla erfarna och legitimerade lärare såväl som elevhälsopersonal i de skolor där behoven är störst.

Insatser för att öka inskrivning i förskolan beskrivs i uppföljningen av integrationsinsatser, kapitel 5.3.1.

4.3.1 Attrahera, rekrytera och behålla personal

Förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen bedriver ett aktivt arbete för att rekrytera och behålla legitimerad personal för att stärka undervisningskvaliteten. Förskoleförvaltningen rapporterar ökad förskollärartäthet i Nordost, samtidigt som skillnader består med högre antal barn per förskollärare i Nordost och Hisingen än i Centrum och Sydväst.

Förskoleförvaltningen fokuserar på specialistutbildning och mentorskap samt utreder lönetillägg och andra incitament för att rekrytera legitimerad och erfaren personal till förskolor där de behövs som mest. Sju timmars arbetsdag har implementerats på fyra förskolor. Arbete pågår även med att stärka arbetsvillkor, ledarskap och kompetensutveckling. Vidare pågår utbildningsinsatser för att vidareutbilda förskoleassistenter till barnskötare. I arbetet med ökad rekrytering av förskolelärare tar förskoleförvaltningen fram en prioriteringsordning kopplad till störst behov, exempelvis utifrån förskolans socioekonomiska index och var i organisationerna utmaningarna med att rekrytera är störst, vilket kan ge ytterligare effekt.

Förvaltningen har börjat använda språktest vid nyrekrytering av barnskötare. Arbete pågår för att långsiktigt stärka språk- och yrkeskompetensen hos personal i förskolor där behovet är som störst. Förvaltningen anger att de genomförda aktiviteterna har haft flera positiva effekter för personalen, bland annat i form av stärkt språkutveckling, förbättrad kommunikation, ökad

delaktighet samt en större trygghet inom arbetslagen. Personalens språkbruk har inkluderats som ett kvalitetskriterium i den nya modellen för uppföljning av förskolornas kvalitet som förvaltningen har tagit fram under våren 2025. Kompetenshöjande insatser är viktiga men tillgång till personal med, samt pedagogisk verksamhet på, ett rikt språk är avgörande för att öka jämlika förutsättningar till goda resultat i skolan.

Grundskoleförvaltningen har ökat graden av legitimerade lärare i högindexskolor² genom ett aktivt arbete riktat till nyexaminerade. Grundskoleförvaltningen utforskar också möjligheten att attrahera, rekrytera och behålla legitimerad och erfaren personal genom en utvärderingsbar pilot inom projektet Pilotskolor Nordost där förstärkt marknadsföring och internkommunikation kombineras med test av tidsbegränsat anpassade anställningsvillkor. Den socioekonomiskt viktade resursfördelningen möjliggör bättre arbetsvillkor, färre elever per lärare och fler stödjande roller, vilket bidragit till minskad arbetsbelastning och tryggare arbetsmiljöer. Karriärtjänster har nyttjats för att attrahera erfarna lärare till skolor med högt socioekonomiskt index.

Enligt grundskoleförvaltningen behövs ökad rekrytering av erfaren personal samt en tydligare koppling mellan strategier för kompetensförsörjning och enheternas kvalitetsarbete för att stärka möjligheterna till systematiskt kvalitetsarbete och undervisningens kvalitet. Uthållighet är avgörande för att det utvecklingsarbete som påbörjats ska få resultat.

Ökad kvalitet i undervisningen är viktig för att stärka förutsättningarna för de elever som går på skolorna, men segregationen är många gånger så omfattande att det är mycket resurskrävande att kompensera för de sämre förutsättningar som elevgrupperna på vissa skolor har och ge eleverna en likvärdig utbildning. Stadsledningskontoret bedömer att ett långsiktigt arbete för att bryta segregationen i skolorna därför är avgörande. Ett sådant arbete behöver inkludera såväl utveckling av undervisningskvalitet, skolmiljö och profil, som arbetsmarknadsinsatser till vuxna, samhällsplanering och stadsutveckling som bryter boendesegregationen.

4.3.2 Arbete för stärkt närvaro

Barn och elever har i genomsnitt lägre närvaro i förskolor och skolor med högt socioekonomiskt index. Förskoleförvaltningen ser en ökning av närvaron medan i grundskolan har närvaron på högindexskolor minskat trots insatser.

Grundskoleförvaltningen uppger att de har tagit ett bättre helhetsgrepp rörande stöd till skolorna gällande elevers närvaro och frånvaro, extra anpassningar och särskilt stöd samt skolenheternas systematiska kvalitetsarbete. De bedömer att för att öka närvaron på alla skolor och i alla åldersgrupper behöver

---

² Skolverket har tagit fram ett socioekonomiskt index för elever i förskola och skola som har vidareutvecklats av grundskoleförvaltningen. I indexet ingår åtta faktorer som har visat sig ha stor betydelse för att eleverna ska uppnå behörighet. Det handlar till exempel om elevens kön, föräldrars utbildningsnivå, om eleven bor i ett ensamstående hushåll och faktorer relaterade till migration. Indexet sammanställs som ett genomsnitt av elever i en skola eller i ett område. Ett högt socioekonomiskt index indikerar svaga socioekonomiska förutsättningar.

förvaltningen framöver fortsätta bedriva, hålla i och följa upp utvecklingsarbetet med såväl problematisk skolfrånvaro som närvaroregistrering.

Det är en kombination av faktorer som påverkar skolnärvaro, såväl interna rutiner och arbetssätt, trygghet och stöd i skolan, som kulturen på skolan och relationen till hemmet. Relationsskapande arbete med föräldrar är ett viktigt utvecklingsområde för att skapa en stark motiverande kultur kring elever. Exempel på pågående arbete är konkret stöd till vårdnadshavare inför att de ska önska skola, Skolan som arena, Familjeakademin i Hammarkullen och Bygga broar på Hisingen. Familjestödjare införs i samverkan med socialförvaltning Nordost, för att arbeta både på familjecentralen samt genom uppsökande arbete i närområdet och i samarbete med skolor och civilsamhälle.

Det sociala arbetet på skolor behöver vara långsiktigt. Det sociala stödet har ökat genom fler socialarbetare som arbetar på grundskolor samt i fält efter ordinarie kontorsarbetstider i utsatta och särskilt utsatta områden. Skolsociala team arbetar med sociala insatser till elever utifrån problematik med skolfrånvaro och/eller normbrytande beteende. Team har inrättats inom samtliga stadsområden inom centrala elevhälsan eller lokalt på skolor och behöver nu hitta sina arbetsformer.

Stadsledningskontoret bedömer att ett förstärkt motivationsstärkande arbete kan behövas för att stärka elevers närvaro genom att motverka stigmatisering, erfarenheter av rasism och bristande framtidstro.

4.3.3 Grundskoleförvaltningens strategi för att bryta den pedagogiska segregationen

Ökad likvärdighet är ett av förstärkningsområdena i grundskoleförvaltningens verksamhetsplan och inkluderar strategin Att bryta den pedagogiska segregationen.

Under 2024 och 2025 har en mängd insatser pågått för att minska den pedagogiska segregationen, exempelvis förstärkt simundervisning, utökad skola som arena, utökad undervisningstid, rekrytering av lektorer, uppstart och utveckling av skolsociala team och lovskola.

Grundskoleförvaltningen konstaterar att skolor i socioekonomiskt utsatta områden, såväl som i övriga staden, behöver förbättra det systematiska kvalitetsarbetet och undervisningskvaliteten. Skolorna behöver få fokusera på att höja elevernas måluppfyllelse. Årets uppföljning av kunskapsresultat inom såväl anpassad grundskola som grundskola ger en försiktigt positiv bild av utvecklingen, särskilt på vissa högindexskolor. Övergripande bedömer förvaltningen att det finns indikation på att likvärdigheten mellan skolor stärkts, men det är för tidigt att säga om det är en trend.

4.4 Tillgång till arbete

Arbete är centralt för att bryta segregationen, både genom att människor får makt över sina egna liv och att det skapas möjlighet för tillhörighet, delaktighet

och inflytande. Föräldrar i arbete är också en förutsättning för ungas motivation till studier. Utrikes födda är överrepresenterade bland långtidsarbetslösa. Det gäller i första hand personer med låg utbildningsnivå och svaga kunskaper i svenska. Utrikes födda arbetar också i lägre utsträckning med yrken de är kvalificerade för. För att bryta segregationen behövs förstärkt möjlighet till arbete genom praktik, arbetsplatsförlagt lärande och arbetsmarknadsinsatser, inklusive språkutveckling. Arbetsledning och handledning bedöms ha stor effekt för att rusta såväl medarbetare som arbetsplatser för en erfarenhet som leder till anställning. Insatser behövs även för att säkerställa arbetsgivaransvar och ledarskap som motverkar diskriminering och rasism i rekrytering, arbetsmiljö, kompetensutveckling och chefsrekrytering genom implementering av aktiva åtgärder i enlighet med lagstiftning.

4.4.1 Praktik och arbetsplatsförlagt lärande, vuxenutbildning, arbetsmarknadsinsatser

Arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvar men kommuner har sett ett allt större behov av att bygga upp egna verksamheter för att motverka arbetslösheten lokalt och stötta individer med ekonomiskt bistånd till egen försörjning. Stadens fyra kompetenscenter tar emot deltagare med beslut från socialtjänsten i de olika stadsområdena. Kompetenscentren (KC) tar emot cirka 1200 deltagare om året. Målgruppen behöver ofta en kombination av åtgärder. De deltagare som avslutas till arbete återkommer inte till försörjningsstöd och har i snitt en bättre ekonomisk standard över tid.

Etableringsjobb och introduktionsjobb hanteras av CFA (centrum för arbetsmarknadsanställningar) genom Göteborgsjobben. De som får ett Göteborgsjobb anvisas från Arbetsförmedlingen och har rätt till ett lönestöd för en tidsbegränsad anställning. CFA arbetar med ca 800 Göteborgsjobb per år. En stor del av deltagarna på KC och de som får ett Göteborgsjobb är utrikesfödda.

Utvecklingsarbete har skett för att samordna flera verksamheter för att möta personer med komplexa behov, vilket stärkt möjligheterna till arbete för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Kunskapen om målgruppens behov och hur dessa ska mötas har ökat över tid och samverkande förvaltningar har anpassat insatser. Ett exempel är insatsen Fler föräldrar i arbete, FFIA. Under perioden januari till juni 2025 var andelen avslut till självförsörjning för FFIA-deltagare 63 procent. Målsättningen är att alla vårdnadshavare med försörjningsstöd ska erbjudas metoden. Förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning samt socialförvaltningarna rapporterar att detta inte uppnåtts.

Vissa insatser har också kommit närmare människors sammanhang, såsom Framtidshubbar, som drivs av bolagen inom Framtidenkoncernen, i samarbete med Göteborgs Stadsmission, förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning och Business Region Göteborg. Syftet med Framtidshubbarna är att skapa en stark närvaro på plats i stadens särskilt utsatta områden för att stödja invånarnas väg mot arbetsmarknaden genom rådgivning, stöd och kontaktytor. Verksamheten har haft ett högt och ökande inflöde av deltagare. Utvärderingar visar hög nöjdhet med stödet.

Insatserna ställer höga krav på samverkan mellan verksamheter med olika uppdrag och olika prioritering av frågan inom organisationen. Exempelvis krävs ofta ett omfattande internt samarbete inom socialförvaltningarna. Stadsledningskontoret bedömer att fortsatt kontinuitet, stabilitet och kvalitetsutveckling av insatser som fungerar är avgörande för fortsatt resultatförbättring. Det gör det också möjligt att skala upp på sikt.

Samtidigt konstaterar förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning en nedåtgående trend i avslut mot reguljär anställning, vilket drabbar förvaltningens målgrupp, samt en minskning av Göteborgsjobb och möjlighet att de leder till anställning. Tillgången till arbetsplatser som är tillgängliga för målgruppen varierar över tid. Exempelvis påverkar behov av ökad språkkompetens inom förskolan och äldreomsorgen tillgång till arbete för utrikesfödda. Förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning bedömer att det behövs arbetsmarknadsreformer, såsom assistenttjänster, differentiering av arbetsuppgifter och anställningar kombinerade med utbildning, för att underlätta integration i arbetslivet.

Det finns risk att exkludering sker på arbetsmarknaden på grund av anställningskrav som inte är avgörande för tjänsten. Därför finns det en stadenövergripande rekryteringsprocess som ska stödja chefer att fokusera på rätt kompetens för uppdraget, och identifiera rätt kompetenskrav. Denna process behöver följas av förvaltningar och bolag för att motverka slentrianmässiga kravprofiler som inte motsvarar behovet.

4.4.2Handledning

För att tillgången till arbete ska bidra till att bryta segregationen behöver arbetet förbättra människors livsvillkor såväl ekonomiskt som i termer av ökade möjligheter och genom att erbjuda en positiv psykosocial miljö.Handledning erbjuder ett avgörande stöd, både för arbetsgivare och arbetstagare, för att arbetsmarknadsinsatser ska leda till möjlighet till vidare anställning. Många förvaltningar och bolag tar emot personer i praktik, arbetsplatsförlagt lärande och andra arbetsmarknadsinsatser.

Förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning tillhandahåller sedan 2023 regelbundet utbildningar för handledare inom förvaltningar som tar emot målgruppen som står långt från arbetsmarknaden. Detta gäller i dagsläget inte för bolag då förvaltningen inte har samverkan med bolagen kring platser för praktik eller arbetsmarknadsanställningar. Utifrån arbetstagarnas behov av stöd finns också möjligheter till arbetsgivarstöd inom näringslivet, även här med fokus på att arbetstagarna ska kunna få och behålla ett arbete.

Förvaltningen har identifierat att allt fler personer har behov av mer omfattande stöd på sin arbetsplats. Arbetet behöver fortgå och det finns ett behov inom förvaltningen att som helhet arbeta med en väg in vad gäller handledning. Förvaltningen har fokuserat på utveckling av utbildning av och stöd till handledare inom förvaltningarna eftersom de bedöms ge mest kvalitativt stöd till arbetstagarna. Stadsledningskontoret bedömer att det är av vikt att

handledare har kompetens och förmåga att hantera exkludering och diskriminering utifrån etnicitet.

Förvaltningar som tar emot personer i arbetsplatsförlagt lärande (APL), praktik eller anpassad anställning uppger att det är svårt att avsätta personalresurser för handledning och att den därför riskerar att inte möta behoven.

4.4.3 Aktiva åtgärder mot diskriminering utifrån etnicitet

Diskriminering och rasism på arbetsplatsen har betydande effekter på arbetet med att bryta segregationen. Både för att det påverkar individens möjlighet till utveckling på arbetsmarknaden, och för att erfarenheten av rasism påverkar såväl hälsan som känslan av tillhörighet. Göteborgs stad är en stor arbetsgivare och det är därför av betydelse hur staden arbetar mot diskriminering och rasism på arbetsplatsen. Däremot har Göteborgs stad inte rådighet över andra arbetsplatser i staden. Diskrimineringslagen ställer krav på arbetsgivare att arbeta med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering på arbetsplatsen.

I medarbetarenkäten 2025 uppger 8 procent av de svarande att de utsatts för trakasserier eller diskriminerande behandling. Av dessa uppger 23 procent etnicitet som grund och 11 procent uppger religion.

Stadsledningskontoret stödjer, tar fram stödmaterial och följer upp arbetet med aktiva åtgärder. Vissa förvaltningar och bolag arbetar med frågan på miniminivå utifrån lagkrav. Andra har identifierat frågan som en särskild utmaning och arbetar utvecklande genom kunskapsstärkning och stöd till chefer. Vissa förvaltningar har förstärkt svarsalternativ i medarbetarenkäten och möjligheten att anmäla diskriminering och kränkning. Några förvaltningar har gjort fördjupningar på APT med föreläsningar, utbildningar och dialog, samt kompetensutvecklat sin HR-personal. Stadsfastighetsförvaltningen har prioriterat frågan och arbetat med projektet inkluderande arbetsplats med fokus på normer och maktordningar. Arbetssättet är nu del i ordinarie verksamhet. Stadsfastighetsförvaltningen bedömer att de nu har ett gemensamt språk för inkludering och jämlikhet samt att medvetenheten om maktperspektivet och diskrimineringsgrunderna har ökat. Detta har enligt förvaltningen lett till att fler vågar säga ifrån vid oönskat beteende.

Förvaltningen för funktionsstöd har inom ett särskilt verksamhetsområde arbetat med frågor om konflikt, kultur och kommunikation. Socialförvaltning Centrum har genomlyst arbetsplatsen med fokus på rasism och diskriminering och samarbetar med Segerstedtinstitutet på en av enheterna för att utbilda personal i att motverka rasism och antisemitism. Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har initierat projektet "Jämlika arbetsplatser mot rasism" som syftar till att synliggöra och motverka vardagsrasism som en arbetsmiljöfråga. Grundskoleförvaltningen har fokuserat på betydelsen av språkutveckling för inkludering i arbetsplatsens gemenskap såväl som utveckling i ens yrkesroll. Vidare har Renova haft fokus på etnicitet och hudfärg i fokus för sitt likabehandlingsarbete, där chefer fått gå utbildningar och hanterat frågan på APT.

Förutsättningen för ett utvecklande arbete mot rasism är ofta att det finns medarbetare som driver på frågan och att frågan prioriteras i förvaltningsledning. Stadsledningskontoret bedömer att när insatser väl görs behöver de få tillräckligt utrymme och kontinuitet för att möjliggöra förändring, samt att förvaltning och bolag gör egna analyser av specifika utmaningar i verksamheten. Insatser kräver också nära stöd av kompetent personal.

4.5 Områdessamverkan

Områden i Göteborg skiljer sig åt i trivsel, trygghet och resurser. Att i samverkan utveckla och förvalta inbjudande och ändamålsenliga närmiljöer som främjar integration och interaktion mellan olika grupper i samhället är en viktig pusselbit för att bryta segregationen. För att områdessaamverkan ska få verklig betydelse behövs tydliga gemensamma prioriteringar och hållbar samordning mellan berörda parter. Närvaro i lokalsamhället är centralt för att förstå kontexten och identifiera relevanta aktörer. Utvecklingen behöver ske tillsammans med civilsamhälle och näringsliv, som kan bidra med lokal expertis, resurser och förtroende i befolkningen.

4.5.1 Gemensamma prioriteringar och hållbar samordning

I Göteborg finns pågående utvecklingsprojekt på många geografiska platser där stadens förvaltningar och bolag, näringsliv, civilsamhälle med flera samverkar på olika sätt, men prioriteringarna är inte alltid gemensamma. Det gör att olika aktörer ibland arbetar bredvid varandra i stället för tillsammans. Positiva exempel visar dock att gemensam riktning kan ge effekt.

Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden är ett av de mest omfattande initiativen. Den syftar till att inga områden i Göteborg enligt polisens definition ska klassas som utsatta år 2030. Strategin omfattar satsningar på trygghetskapande insatser, stärkt socioekonomi, investeringar i stadsutveckling och stärkta grannskap. Enligt Framtidenkoncernens hyresgästundersökning som genomförs varje år, ökar känslan av trygghet och trivsel i alla delar av staden, men främst i utvecklingsområdena. På några år har antalet göteborgare som bor i områden som fortfarande klassas som särskilt utsatta halverats, i takt med att flera områden utvecklats och inte längre har den klassningen. Även polisens och andra aktörers arbete har bidragit till den positiva utvecklingen.

Inom Trygg i Göteborg samordnar stadens fyra socialförvaltningar med geografiskt områdesansvar trygghetskapande och brottsförebyggande arbete på ett tjugotal platser utifrån gemensamma lägesbilder som tas fram i samarbete med polisen. På många håll har brottsligheten minskat och fler invånare upplever att deras område blivit tryggare och mer välkomnande. Socialförvaltningarna är även samordnade i ett tjugotal andra typer av samverkansformer som till exempel grannskapsarbete och platssaamverkan. Förutom att öka trygghet och trivsel samt minska brottslighet kan det till exempel handla om att öka invånarnas inflytande och delaktighet i sitt närområde, skapa mötesplatser och aktivera platser.

Trots dessa framgångar ser stadsledningskontoret att det finns utmaningar. Samordningen är ofta projektbaserad, ansvarsfördelningen otydlig och gemensamma prioriteringskriterier saknas. Sociala initiativ möts inte alltid upp av praktiska förutsättningar i form av exempelvis tillgång till lokaler. För att satsningarna ska bli hållbara och långsiktiga behöver strukturer och överenskommelser stärkas och följas upp. För att ge varaktiga resultat och verkligen påverka segregationen måste de fysiska investeringarna gå hand i hand med sociala och ekonomiska satsningar på skola, arbete och föreningsliv.

4.5.2 Närvaro i lokalsamhället

Lokal närvaro gör det möjligt att ge service där människor bor, bygga relationer och skapa tillit. Staden har lagstadgad verksamhet på många olika platser i form av till exempel förskolor, skolor, bibliotek, socialkontor och seniorboenden och arbetar för att stärka den lokala närvaron genom dessa på olika sätt. Medborgarkontor, familjecentraler, trygghetsvårdar, fritidsbanker, idrottsanläggningar, Framtidshubbar, invånarguider, olika former av uppsökande arbete och samrådsmöten i närhet till planområden är ytterligare verksamheter.

Demokrati och medborgarservice rapporterar att förstärkning av medborgarkontoren 2024 medfört möjlighet att ha fler av kontoren öppna under sommartid. Medborgarkontoren arrangerar också för första gången under året Angered möts och Backa möts i likhet med Bergsjön möts som ett svar på lokala behov och initiativ från lokalbefolkningen för att stärka dialogen mellan invånare och lokala aktörer. Invånarguiderna möter människor på plats och nio av tio som haft kontakt med dem tror att de kan stärka tilliten till staden.

Framtidenkoncernens trygghetsvårdar, som finns i bostadsområdena varje dag året runt, är ett annat exempel som är en del av satsningen för superförvaltning. Under de senaste åren har en gemensam struktur och organisation byggts upp där utgångspunkten är lokal närvaro vilket bidragit till bland annat ökad trygghet enligt hyresgästundersökningen. Koncernen har också ett särskilt fokus på torg- och centrumutveckling. Till exempel har GöteborgsLokaler i samverkan med lokala handlare och föreningar dubblat sin platsaktivering, som handlar om att skapa välkomnande, levande och trygga platser genom sociala aktiviteter, event och andra möten, till 150–160 aktiviteter per år.

Idrotts- och föreningsförvaltningen har satsat på att nå fler barn, unga och föreningar i områden med störst behov, bland annat genom fritidsbanker, öppna helg- och lovaktiviteter samt bemannade anläggningar kvällar och helger. Kulturförvaltningen har utökat öppettiderna på flera bibliotek, utvecklat konceptet meröppet och öppnat nya mötesplatser i nära dialog med boende och lokala aktörer. Kulturskolan har infört kostnadsfria öppna verksamheter och lovaktiviteter som gör det enkelt för barn och unga att delta utan föranmälan. Tillsammans bidrar dessa satsningar till en mer jämlik tillgång till kultur- och fritidsutbudet, ökad delaktighet och tryggare mötesplatser i hela staden.

Enligt stadsledningskontorets bedömning är en av stadens tydliga styrkor lokal närvaro i och med att staden har både ordinarie verksamhet och speciella

satsningar på många ställen, men närvaron är ojämnt fördelad och öppetiderna ibland begränsade. Många insatser drivs i projektform vilket innebär en sårbarhet, eftersom verksamheten ofta upphör när finansieringen tar slut och effekterna riskerar att bli kortvariga, samtidigt som viktiga erfarenheter kan gå förlorade.

4.5.3 Samverkan med civilsamhälle och näringsliv

Samverkan med föreningsliv, invånare och företag är ett område med stor potential och stärker arbetet i lokalsamhället. Genom plattformar som Skola som arena, BID-samverkan³, idéburna partnerskap⁴, interreligiöst råd och Handslag samlas olika aktörer kring gemensamma mål. Dessa arbetssätt har bland annat bidragit till ökat lokalt engagemang, tillit, sysselsättning och trygghet.

Modeller som Skola som arena där skolor öppnas upp för aktiviteter efter skoltid, har visat sig framgångsrika för att skapa möten och ge barn och familjer bättre förutsättningar. Verksamheten har hittills under 2025 haft 65 000 besök. Arbetssättet där grundskoleförvaltningen, socialförvaltningarna och bolag inom Framtidenkoncernen samverkar med lokalt näringsliv och civilsamhälle, har fått internationell uppmärksamhet och ska utökas från 22 till 25 skolor. Handslag för Göteborg är ett annat exempel på en långsiktig satsning på social hållbarhet som bygger på lokal närvaro och områdesspecifika insatser i de tre områdena; Biskopsgården, Bergsjön och Tynnered. Ett fjärde är på gång i Angered. Näringsliv, fastighetsägare och staden fokuserar tillsammans på skola, fritid och jobb, med resultat som fler sommarjobb.

Utmaningen är att många samarbeten ofta är projektbaserade samt saknar långsiktiga avtal och strukturer, vilket gör dem sårbara när enskilda projekt eller finansieringskällor upphör. Civilsamhällets och invånarnas röster behöver också få större inflytande redan när prioriteringar och satsningar planeras, inte först vid genomförandet. Det ökar relevansen och förankringen i de lokala behoven samt uthålligheten i arbetet. När människor inkluderas och ser framtidsmöjligheter i sitt område skapas verklig förändring.

4.6 Möjligheter att mötas

Ojämlighet, segregation och negativa föreställningar om andra minskar möten mellan människor och försvagar känslan av tillhörighet, vilket i sig driver segregation. För att bryta detta behövs insatser som möjliggör att negativa föreställningar om andra bryts och som stärker upplevelsen av att vara inkluderad och prioriterad i staden. Stadens viktigaste verktyg är den ordinarie verksamheten, där tillgång och bemötande spelar stor roll. Dessutom behövs lättillgängliga mötesplatser samt evenemang och programverksamhet inom till

³ BID-samverkan (Business Improvement District) innebär att fastighetsägare, näringsliv och offentliga aktörer samarbetar för att långsiktigt utveckla och stärka ett område socialt, ekonomiskt och fysiskt.

⁴ Idéburet offentligt partnerskap (IOP), innebär att offentliga aktörer och idéburna organisationer samarbetar som jämbördiga parter kring ett gemensamt samhällsintresse, utan att det bygger på upphandling eller bidrag.

exempel kultur, idrott och utbildning som lockar till möten som motverkar negativa föreställningar om andra. Relevans och bred representation är avgörande för att bygga tillit och tillhörighet.

4.6.1 Tillgång och bemötande

En viktig komponent för att minska segregationen är arbetet mot rasism och diskriminering utifrån etnicitet. Detta arbete varierar mellan stadens förvaltningar och bolag. Vissa redovisar inga särskilda åtgärder utan hänvisar till lagkrav om likabehandling. Flera bolag framhåller att deras uppdrag i grunden är icke-diskriminerande, men redovisar få egna utvecklingsinsatser. Förvaltningar inom utbildning, kultur, idrott, äldreomsorg samt arbetsmarknad och vuxenutbildning, bedriver ett mer systematiskt arbete genom planer, utbildningar och riktade insatser. På central nivå har stadsledningskontoret tagit fram förslag till en ny plan mot rasism samt förslag till en ny riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter.

Genomförda aktiviteter omfattar bland annat utbildningar i normkritik och interkulturell kompetens, kultur- och idrottsprojekt för inkludering, arbete med romsk inkludering samt invånarguider. För att öka tillgången till stadens verksamheter och främja ett mer jämlikt deltagande fortsätter även utvecklingen av bland annat familjecentraler samt uppsökande arbete mot barn, unga, vårdnadshavare och seniorer med annan etnisk bakgrund. En digital plattform för föreningslivet med syftet att stärka föreningslivets tillgänglighet och göra det enklare för invånare att hitta och delta i aktiviteter är också under utveckling.

Rapporteringen visar vissa positiva resultat, exempelvis ökad kunskap och gemensamt språk för inkludering, förbättrat bemötande samt att fler målgrupper nås inom skola, kultur, idrott och äldreomsorg. Utvecklingsområden som lyfts är bland annat behov av ökad systematik, bättre effektmätning, stärkta dialogstrukturer med utsatta grupper samt fortsatt kompetenshöjning om normer, bemötande och strukturell diskriminering. Även språk- och tillgänglighetsfrågor behöver utvecklas för att minska exkludering.

4.6.2 Mötesplatser

Staden erbjuder många olika mötesplatser med ett brett utbud av kostnadsfria aktiviteter som är öppna för alla men också riktade till särskilda målgrupper, vilket skapar möjligheter för invånare att mötas, engagera sig och känna delaktighet. Unga mötesplatser, bibliotek, museer, festivaler, Skola som arena, Framtidshubbar, medborgarkontor, Hälsolots och Hälsotek är några exempel. Flera satsningar använder sig av lågröskelaktiviteter som helgidrott, lovidrott och rörelseinsatser i parker och på torg för att sänka trösklarna och locka fler deltagare. Satsningarna kompletteras med uppsökande arbete där förvaltningarna möter invånarna i deras vardagsmiljö och kan lotsa dem vidare till ordinarie verksamheter.

Effekterna som rapporteras är bland annat ökad delaktighet, tryggare miljöer och stärkta relationer mellan invånare och mellan invånare och Göteborgs Stad.

Invånare involveras i varierande grad i utformning, genomförande och utvärdering av verksamheter, exempelvis genom Unga stadsutvecklare och Tillsammansköket. Samtidigt framgår att flera satsningar är projektbaserade och därför saknar långsiktighet. För att mötesplatser ska bli en verklig resurs i det långsiktiga arbetet med att bryta segregation behöver invånarnas delaktighet i drift och utveckling stärkas och fler satsningar integreras inom ordinarie verksamhet. Fokus på att olika grupper ska mötas behöver också stärkas.

4.6.3 Evenemang och programverksamhet – relevans och representation

Stora evenemang som Kulturkalaset, Tillsammansfestivalen och Vetenskapsfestivalen som arrangeras tillsammans med civilsamhället och andra aktörer, bidrar till att invånare från olika stadsdelar möts och upplever gemenskap. Lågtröskelaktiviteter, som helgidrott och sommarlovssatsningar, fyller en viktig funktion för att nå barn och unga som annars inte är aktiva i föreningslivet. Community center Brunnsbo och Jubileumsparken är exempel på hur långsiktiga samarbeten mellan stad, civilsamhälle och näringsliv kan skapa inkluderande arenor. Riktade verksamheter som Regnbågshuset och SheMoves kan bidra till representation och inkludering av grupper som annars riskerar att stå utanför. Kulturförvaltningen genomför årligen tusentals aktiviteter i bibliotek, kulturhus och museer, ofta i samarbete med föreningar och lokala aktörer. Satsningen ”Din scen” har gett unga möjlighet att själva ta plats och påverka innehållet, vilket bidragit till ökad representation och engagemang.

Evenemang och programverksamhet har stor potential att bidra till ökad samhörighet. Effekter som framkommer är ökad delaktighet, stärkta relationer och en större känsla av tillhörighet, men uppföljningen av effekter behöver utvecklas för att ge kunskap om vilka insatser som faktiskt leder till varaktiga möten över sociala och geografiska gränser. För att motverka negativa föreställningar om andra och polarisering, samt öka känslan av tillhörighet behöver fler verksamheter ge plats för olika grupper av göteborgare att representeras som en del av staden. Programverksamheten behöver också på ett ännu tydligare sätt bygga på invånarnas prioriteringar och initiativ.

5 Uppföljning av stadens integrationsinsatser

Uppföljningen fokuserar på särskilda integrationsinsatser som riktar sig till personer som är nyanlända i Sverige utifrån definitionen av integrationsinsatser ovan. Etableringsfasen syftar till att utgöra grunden för integrationen genom att förse nyanlända med kunskap om Sverige, tillgång till språk och arbete, samt till social inkludering. Integrationen är inte färdig därmed men hur etableringsfasen fungerar antas ha betydande påverkan på fortsatt integration.

Redovisningen nedan är organiserad i fyra delar, 5.1 mottagande av nyanlända, som inkluderar etableringsenheten, Welcome House och insatser för nyanländas boende, 5.2 vuxnas utbildning och arbete med fokus på språk, 5.3 mottagande av barn och unga i utbildningskedjan och 5.4 som fokuserar på insatser som syftar till social och demokratisk integration.

5.1 Mottagande av nyanlända

Mottagandet av nyanlända inkluderar olika former av stöd under de första två åren efter att en person fått uppehållstillstånd. Det handlar om grundläggande stöd såsom ekonomiskt bistånd, tillgång till bostad samt vägledning. I detta avsnitt beskrivs etableringsenheten, Welcome house och arbetet med genomgångsbostäder.

5.1.1 Etableringsenheten

Etableringsenheten är en central enhet på socialförvaltning Centrum för Göteborgs Stads mottagande av nyanlända vuxna och familjer som har rätt till etablering enligt Lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Etableringsenhetens grunduppdrag är ekonomiskt bistånd för personer som ingår i etablering. Etableringsenheten har också ett integrationsuppdrag som inte är en lagstiftad skyldighet. Deltagarna får en socialsekreterare som utför kartläggning och planering för individen när det gäller en bredd av livsområden. Utifrån denna ges vägledning och stöd. Enheten ger bostadsinformation och lotsar till andra verksamheter såsom sfi och samhällsorienteringen och vid behov till olika former av stöd och omsorg. De erbjuder även sociala och ibland rehabiliterande insatser. Enheten erbjuder ett mer omfattande stöd med kvotvägledare till kvotflyktingar och stöd till familjeanknytningar till ensamkommande barn. Dialog och samtal om hur det svenska samhället fungerar är en central del av enhetens insatser.

Fokusgruppssamtal hålls regelbundet för att samla in klienters behov och synpunkter. För att bättre följa upp sina insatser utvecklar etableringsenheten ett system för individbaserad systematisk uppföljning (ISU). Glapp och väntetider bedöms påverka personer under etableringstiden. Dessa glapp och väntetider kan uppstå på grund av att förutsättningar såsom bostadsadress och folkbokföring dröjer. I fokusgruppssamtal framkommer att det är väldigt svårt som nyanländ att veta vem i staden som gör vad och vart man ska vända sig i olika frågor.

Förvaltningen bedömer att hanteringen av mottagande av ukrainska flyktingar i samband med massflyktsdirektivet indikerar att det praktiska mottagandet fungerar väl. Chefer och personal uppger att kontinuitet i verksamheten, samt att det finns en samlad central enhet, har gjort det möjligt att utveckla kvaliteten över tid samt att bygga upp och arbeta in välfungerande rutiner. Förvaltningen bedömer att stabilitet i organisationen har gjort det möjligt att utveckla kompetens och erfarenhet samt att utveckla fungerande samverkan med relevanta aktörer såsom Statens servicecenter. Effektiv hantering av mottagandet av ukrainska flyktingar möjliggjordes av den flexibilitet som

skapats genom hög tillit inom organisationen, samt ett välfungerande samarbete med civilsamhället som byggts upp över tid. Stadsledningskontoret bedömer att det är av betydelse att det utvecklingsarbete som skett och sker hålls i och värnas. Men det finns fortfarande utmaningar gällande samverkan för att få den gemensamma processen att fungera.

Flera förvaltningar med ansvar för integrationsinsatser betonar att integrationsfrågan behöver prioriteras tydligare av de förvaltningar som inte har ett utpekat integrationsuppdrag men som möter målgruppen. Dessa förvaltningar behöver säkerställa kunskap om nyanländas förutsättningar och villkor samt stärka sin kapacitet för att möta målgruppens behov. När kopplingarna mellan olika verksamheter som möter målgruppen inte fungerar påverkar det målgruppen negativt.

Verksamheten påverkas i hög grad av politiska beslut på nationell nivå och av omvärldssituationen och det behöver finnas en beredskap för att kunna ställa om fort.

5.1.2 Welcome House

Welcome House drivs av socialförvaltning Centrum i samverkan med förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning. Verksamheten syftar till att effektivisera och underlätta etableringsprocessen för nyanlända i staden genom samverkan mellan förvaltningarna och genom att samla relevanta insatser på en och samma plats. Welcome House ska vara en central plats där nyanlända kan få tillgång till olika tjänster och stödinsatser, erbjuda tidiga och fler insatser som kompletterar övriga aktörers arbete med målgruppen, samt stärka samverkan mellan förvaltningarna samt med externa aktörer.

Grundutbudet på Welcome House drop in har bestått av samhällsvägledning, boendevägledning av socialtjänsten, boendecoach från exploateringsförvaltningen, studie- och yrkesvägledning från arbetsmarknad och vuxenutbildning samt stöd i hälsorelaterade frågor tillsammans med Flyktingmedicinsk mottagning i samverkan med Västra Götalandsregionen. Detta kompletteras med aktiviteterna karriärvägledning i grupp, Inkludering genom föreningslivet samt Kompismatchning. Arbets sättet beskrivs som hjälp till självhjälp. Verksamhet och insatser har utvecklats utifrån behov som identifierats på etableringsenheten. Utvärderingen av insatserna indikerar positiva erfarenheter men underlaget är för litet för att dra slutsatser.

Vägledarna gör bedömningen att ett språkinriktat arbetssätt på enheten stärker självförtroende och gör besökare mer självsäkra i relation till andra myndigheter. De som arbetar på drop in-ytan ser behov av att hitta digitala verktyg för att hantera olika språk.

På grund av den samverkan som sker på Welcome House ser flera aktörer att verksamheten utgör en möjlighet att i större utsträckning samordna stadens integrationsarbete.

5.1.3 Boende

Enligt Bosättningslagen har staden en skyldighet att ordna en bostad för de personer som har uppehållstillstånd och är anvisade till Göteborg. Ett tryggt boende är en förutsättning för att säkerställa integration genom utbildning, arbete och sociala relationer.

Exploateringsförvaltningen har i uppdrag att ta fram genomgångsbostäder åt nyanlända individer och familjer som anvisas till Göteborg. De flesta lägenheter bidrar Förvaltnings AB Framtiden med. Även privata fastighetsägare lämnar lägenheter enligt ett samarbetsavtal mellan Göteborgs Stad och bostadsmarknadens parter i Göteborg. Varje år räknar exploateringsförvaltningen på behovet av lägenheter till nyanlända för kommande år och tar upp behovet i dialog med bolagen inom Framtidskoncernen. Det finns ett uppdrag att inte erbjuda lägenheter i särskilt utsatta områden. Undantag från uppdraget har dock gjorts utifrån att lägenhetsbehovet blev så stort när de ukrainska flyktingarna skulle erbjudas bostad.

Knappt 20 procent av lägenheterna ligger i det som av polisen bedöms vara riskområden och utsatta områden. Endast ett fåtal ligger i särskilt utsatta områden. Cirka 60 procent av de lägenheter som ligger i utsatta områden är fördelade till flyktingar från Ukraina och övriga till flyktingar från andra länder. Utifrån ett segregationsperspektiv är det även relevant att titta på fördelningen av lägenheter mellan olika kluster enligt Göteborgs socioekonomiska områdesindelning. Cirka 30 procent av lägenheterna ligger i områdesklusterna 1 och 2, områden med socioekonomiska utmaningar, drygt 50 procent i områdeskluster 3, socioekonomiskt blandade områden, ett fåtal i kluster 4 och 5, områden med goda och mycket goda socioekonomiska förutsättningar, och cirka 10 procent i kluster 6, områden med särskilt goda socioekonomiska förutsättningar.

När de nyanlända kommer till Göteborgs Stad bor de först i ett så kallat mellanboende för att sedan matchas för en genomgångsbostad. Redan på mellanboendet möter de ett mobilt boendeteam. Boendeteamet erbjuder boendecoaching, som kan bestå av introduktion, vägledning, information och att sätta upp sig i kö på Boplats. De boende behöver kontinuerligt söka egen lägenhet och vara aktiva för att lösa sin boendesituation. De får löpande möjlighet till vägledning i bostadsfrågor från det mobila boendeteamet och från etableringsenheten.

När avtalen för genomgångsbostäder löper ut upphör exploateringsförvaltningens uppdrag. Det sker ingen uppföljning av vart de boende flyttar efter genomgångslägenheten men det har gjorts enstaka uppföljningar som visar att de flesta bodde kvar i Göteborgsområdet eller i städer i Västsverige.

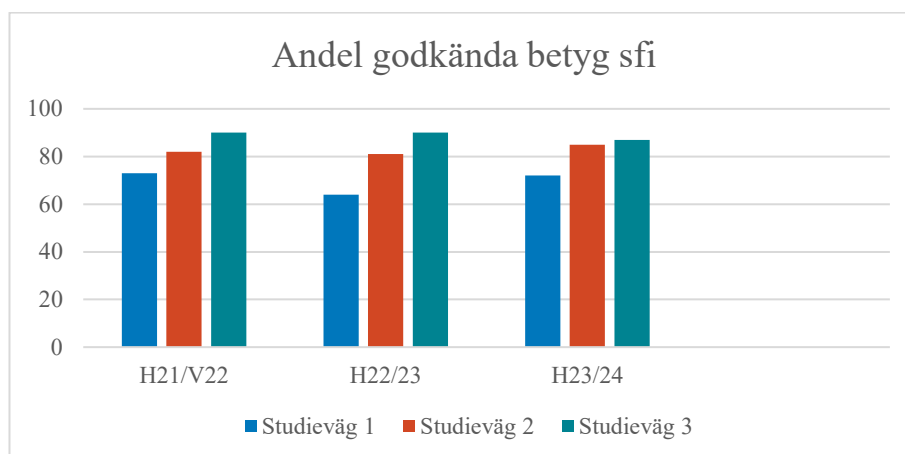
Under 2024 har antalet anvisade genomgångsbostäder ökat jämfört med föregående år, på grund av att ukrainska hushåll som har flytt till Sverige fått rätt att folkbokföra sig och under vissa omständigheter får de också rätt att anvisas en bostad utifrån Bosättningslagen.

5.2 Vuxnas utbildning och arbete

Inom etableringsprogrammet har kommunerna ansvar för kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt för svenska för invandrare. Etableringsjobb och introduktionsjobb är arbetsmarknadsinsatser som finansieras av arbetsförmedlingen. I Göteborgs stad omhändertas dessa inom ramen för Göteborgsjobb. Arbetsmarknadsinsatser som riktar sig till fler än nyanlända och som därmed inte är begränsade till etableringsperioden beskrivs under segregationsdelen och fokusområdet Tillgång till arbete. I detta avsnitt beskrivs insatsen svenska för invandrare samt arbetsmarknadsinsatser som är kopplade till sfi eller på annat sätt fokuserar på språkutveckling.

5.2.1 Sfi

Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) är en språkutbildning för den som är ny i Sverige och inte kan svenska. Inom sfi finns tre studievägar. Studieväg 1 riktar sig till elever som har kort eller ingen skolbakgrund. Studieväg 2 riktar sig till elever vars skolbakgrund är mindre omfattande än motsvarande svensk gymnasieskola och studieväg 3 till elever med motsvarande svensk gymnasieexamen eller högre utbildning. Sfi kan läsas på nivå A, B, C och D. Kurserna erbjuds av flera externa aktörer såväl som den kommunala verksamheten Studium.

En större andel kvinnor än män studerar på studieväg 1 och de har lägre andel godkända betyg än männen. Utvecklingsarbete har bedrivits för att öka måluppfyllelse inom studieväg 1. Hälften av eleverna fick del av det utökade upplägget sfi 30H där 25 timmar erbjuds tillsammans med en orienteringskurs för de som har svårast att studera på egen hand. Andelen godkända betyg har ökat betydligt och upplägget uppskattas mycket av studenterna, visar utvärdering. Utveckling fortsätter i samverkan med förvaltningar med kompetensförsörjningsbehov.

Inom studieväg 2 har en ökning av måluppfyllelsen skett från 81 procent förra perioden till 85 procent. För studieväg 3 har måluppfyllelsen minskat något men är fortsatt högre inom gruppundervisning där måluppfyllelsen är 93 procent medan andelen godkända betyg för distans är 52 procent. De låga resultaten för distansundervisningen beror till största delen på att elever egentligen inte har tid

för sina studier, då de har annan sysselsättning parallellt. Under perioden har alla elever inom studieväg 2 och 3 som väljer att studera deltid, fördelats till den kommunala leverantören Studium för att stärka både heltids- och deltidsundervisningen. Leverantörerna av heltidsundervisning uppger att förändringen är positiv.

Avbrotten från sfi ligger på drygt 20 procent och varierar lite över tid. Genomströmningen har minskat inom alla studievägar, orsaker kan vara frånvaro och att sfi kombineras med arbete eller annan sysselsättning som innebär att elever läser deltid. 2022–2023 genomfördes ett pilotprojekt för att öka kunskapen om avbrott på sfi och stärka förutsättningarna för godkända betyg. Metoden har övergått till ett etablerat arbetssätt, samtidigt som fortsatt utvecklingsarbete pågår, bland annat samarbete med Kompetenscenter, utveckling av samarbete mellan olika professioner och externa verksamheter samt samarbete med Framtidshubbarna.

Effekt av utbildningen mäts genom andel elever som arbetar eller studerar före och efter utbildning. I rapporteringen 2024 ökar andelen som arbetar från 51 procent före utbildningen till 68 procent som arbetar efter utbildning. Andelen som studerar var 13 procent före utbildningen och 11 procent efter utbildningen. I aktivitetsuppföljningen ställs frågan om man genom sina sfi-studier har fått lättare att förstå samhällsinformation, vilket 95 procent anger att de har.

Kvalitetsmättet som används är andel legitimerade och behöriga lärare. Kravet enligt avtal är att minst 90 procent av all undervisning ska genomföras av behöriga och legitimerade lärare, vilket uppfylls av leverantörerna. De lärare som inte är behöriga ansvarar inte ensamma för undervisning och bedömning.

Förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning har utökat sina resurser i form av studie- och yrkesvägledning på olika arenor såsom FINSAM, Framtidshubbarna, Welcome House, International House och stadens kompetenscenter.⁵

5.2.2 Språk och arbete

Förutom sfi har kommunen flera språkstärkande insatser för att öka möjlighet till arbete såväl som utveckling av språket på arbetsplatser. De har ofta utvecklats i samverkan för att möta de specifika behoven hos olika målgrupper, ofta med fokus på personer med låg utbildningsbakgrund.

Steg för steg, är en kombination av sfi, karriärvägledning och arbetsträning på ett socialt företag och genomförs i tät samverkan mellan förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning, Arbetsförmedlingen, sociala företag och leverantörer av sfi. Målgruppen är kvinnor med låg utbildningsnivå som läser sfi och ingår i Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Ett liknande arbetssätt

---

⁵ Finsam Göteborg ägs och styrs av medlemsparterna Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Parterna samarbetar i olika insatser och projekt för att Göteborgs invånare ska få stöd och rehabilitering för att börja arbeta eller studera. International House Gothenburg riktar sig till arbetskraftsinvandrare och erbjuder service för att göra det enkelt att integreras i det svenska samhället, förstå kulturen och lära känna Göteborgsregionen. International House drivs av Business Region Göteborg.

planeras i samarbete med Kompetenscenter, gällande elever inom sfi som varit längre tid i Sverige.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har tagit över insatsen språk och hälsa från socialförvaltning Hisingen. Målgruppen för projektet, ofta med avbrutna sfi-studier, har bedömts stå väldigt långt från arbetsmarknaden. Omkring 150 personer har nått en egenförsörjning under projektets 1,5 år. Uppföljning betonar behov av att insatser matchar klienternas behov genom fokus på individens förmåga istället för hinder, samt möjligheten att delta i insatser både på del- och heltid.

Språklyftet är resultatet av ett uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2023, med fokus på att stärka språket hos befintlig personal inom äldreomsorg, funktionsstöd, förskola och skola. Språklyftet bygger på befintligt arbete inom förvaltningarna och fokuserar på språket på arbetsplatsen. Det utgörs av en kurs men också av fokusering på ett språkstödande sammanhang på arbetsplatsen. Förvaltningarna har kunnat lära av varandra och resurserna användas effektivare genom samordning. Utbildningarna finansieras av Omställningsfonden. Som en vidareutveckling av konceptet har förvaltningar och bolag startat insatser med fokus på yrkesspråk, bland annat med språkbud eller språkcoach.

Föräldralediga har möjlighet att delta i språkträning tillsammans med sfi-lärare på öppna förskolor i Backa, Bergsjön, Hammarkullen, Hjällbo och Lövgärdet. Det finns även tillgång till studie- och yrkesvägledare på öppna förskolor. Språkträningens insatsen har nått 136 kvinnor under våren 2025. Även vuxna i lärande (VIL), ett samverkansprojekt mellan kulturförvaltningen och förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning, finns att tillgå på öppna förskolor för att möta föräldralediga. Grupperna har varit fulla och deltagarna uttrycker nöjdhet i utvärderingar. Öppen förskola som verksamhet har aktivt arbetat för att nå ut till fler grupper av invånare och familjer, särskilt i delar av Nordost och Hisingen. Preliminär analys visar att besöksstatistiken är högre i de flesta områden under vårterminen 2025, jämfört med vårterminen 2024.

Målgruppen för flera av dessa insatser utgörs av utrikesfödda vuxna med låg utbildningsnivå för vilka flera faktorer gör det svårt att fullfölja sfi och ta sig in på arbetsmarknaden. Målgruppens komplexa förutsättningar ställer krav på samverkan och en kombination av insatser. En rad verksamheter har utvecklats och stadsledningskontoret bedömer att det är viktigt att fortsätta utveckla utarbetade metoder för att skapa effekt på lång sikt. Det som fungerar behöver implementeras i ordinarie verksamhet.

Förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning föreslår i årsrapport 2024 att för att hantera utmaningar kring språkinläring senare i livet behövs arbetsmarknadsreformer, såsom assistenttjänster, differentiering av arbetsuppgifter och anställningar kombinerade med utbildning, för att underlätta integration i arbetslivet.

5.3 Barns och ungas utbildning

Utbildning är avgörande för barn och ungas integration. Att erbjuda nyanlända elever en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet som främjar ett livslångt lärande tillhör skolans uppdrag. Barn som är födda utomlands får generellt lägre resultat i skolan än barn som är födda i Sverige. Detta gäller främst barn som kommit till Sverige efter skolstart. Ju äldre barnet varit när hen kommit till Sverige desto svårare är det att uppnå samma resultat som för inrikes födda. I detta avsnitt ligger fokus på arbetet för att fler barn ska gå i förskola samt på mottagande av barn i skolan, eftersom detta är de insatser som särskilt riktar sig till nyanlända.

5.3.1 Uppsökande verksamhet för fler barn i förskolan

Sedan den 1 juli 2023 måste alla kommuner arbeta för att fler barn ska gå i förskolan. Insatsen är också central i arbetet med att bryta segregationen i Göteborg. Ansvaret består av två delar: uppsökande verksamhet och att erbjuda förskoleplats till vissa grupper av barn. I den uppsökande verksamheten ska kommunen ta kontakt med vårdnadshavare till barn som inte har en plats i förskola till det år barnet fyller sex år.

Förskoleförvaltningen arbetar aktivt med uppsökande verksamhet riktad till barn i ålder 3–5 år som inte går i förskola. Enligt förskoleförvaltningen är det ca 700–800 barn som de inte når trots att de har jobbat med uppsökande verksamhet i 2 år. Andelen barn som inte går i förskolan är högre i områden med svag socioekonomi. Samverkan sker med öppen förskola och invånarguider på Hisingen och i Nordost, civilsamhället, områdesarbete och närområdessamverkan via bostadsbolagen, trossamfund, med mera. Arbetet är inriktat på att informera vårdnadshavare om förskolans verksamhet samt vikten av barns deltagande och närvaro i förskolan. Förvaltningen skickar också ut ett särskilt platserbjudande till de vårdnadshavare som varit i landet mindre än fem år och uppföljning sker kopplat till de barn som omfattas.

Andelen inskrivna barn i mars 2024 var 95,1 procent och i mars 2025 är andelen inskrivna barn 95,5 procent. Det har skett en ökning i alla stadsområden förutom Centrum som sedan tidigare haft en högre andel inskrivna barn. Störst ökning syns i Nordost som ökat från 91,7 procent i mars 2024 till 92,5 procent i mars 2025. Även prognosen för helåret visar en ökning i relation till föregående år.

Arbetet för ökad inskrivning i förskolan kommer fokusera mer på individuellt uppsökande framöver. Kunskap om varför personer väljer att inte ha sina barn i förskolan behöver utgöra en grund. Invånarguider som arbetar med uppdraget redovisar en rad olika orsaker till varför vissa inte skriver in sina barn i förskolan, dessa inkluderar exempelvis att föräldrar inte förvärvsarbetar men även uppfattningen att barnen inte lär sig svenska i förskolan.

5.3.2 Mottagande av nya elever i grundskolan

2024 gjorde grundskoleförvaltningen en genomlysning av den centrala mottagningsenheten för nya grundskoleelever. Därefter beslutade förvaltningen om en ny process för mottagande och mottagningsfunktionen placerades under enheten för Skolutveckling. Funktionens uppdrag är att ge information, kartlägga samt erbjuda stöd till skolor. Enheten har även uppdrag att stötta skolledare och pedagoger i arbetet med flerspråkiga. Grundskolans riktlinje för mottagande av nyanlända elever har just reviderats.

Beslut om placering fattas av enheten Myndighetsutövning och juridik och baseras på skolvalsansökan från vårdnadshavare. Placeringen ska följa grundskoleförvaltningens prioriteringsordning. De flesta eleverna placeras enligt närhetsprincipen, det vill säga i närheten av där de är bosatta. Av de elever som tagits emot av grundskoleförvaltningen under 2025 har drygt 25 procent placerats i skolor i områdeskluster 1 och 2, områden med socioekonomiska utmaningar. 50 procent har placerats i skolor i kluster 3, blandade områden. Detta reflekteras i att drygt 20 procent av nyanlända elever går på högindexskolor, 50 procent på mellanindexskolor och knappt 30 procent på lågindexskolor. Högindexskolor har också högst andel nyanlända elever, ca 7 procent, medan andelen är 1,4 procent på lågindexskolor. Emellertid har flera skolor med högt socioekonomiskt index, som över tid tagit emot många nyanlända elever, väl uppbyggd kunskap och erfarenhet av mottagande.

Innan 1 januari 2025 bjöds elever och vårdnadshavare till mottagningsamtal samt en första kartläggning på dåvarande mottagningsenheten. Därefter gick eleven på introduktionsundervisning i två veckor, då den andra kartläggningen genomfördes och eleven fick skolplacering. I den nya processen ingår inte introduktionsundervisning utan eleven inväntar direkt skolplacering. I några fall har skolan en förberedelseklass men eleven kan också placeras direkt i ordinarie undervisningsgrupp.

Antalet nyanlända elever har minskat avsevärt och fler av de som kommer har en starkare skolbakgrund än tidigare. År 2022 tog grundskolorna i Göteborg emot 1041 elever, vilket minskade till 733 år 2023 och till 502 elever 2024. Antalet ökar dock igen 2025.

Genomlysningen av mottagandet av nyanlända elever (2024-05-22) konstaterade att fler skolor tar emot nyanlända elever än tidigare på grund av nya bosättningsmönster eftersom invandringen har förändrats till fler arbetskraftsinvandrare och färre flyktinginvandrare. Det gör att fler skolor behöver kunskap om mottagande. På många skolor är det få elever som placeras, vilket kan vara en fördel för integrationen men en utmaning bland annat för att organisera språkundervisning.

Den nuvarande processen har följts upp med enkäter till skolenheter. Viktiga slutsatser är att den nya processen blivit administrativt arbetsam för skolorna samt att den samverkan som ska garantera kvalitet för elever och vårdnadshavare därmed brister. Mottagande skolor behöver stöd för att säkerställa likvärdighet. Likvärdighet brister bland annat gällande tillgång till

studiehandledning, som kan vara svår att prioritera för den enskilda skolenheten när resurserna ska täcka många behov.

Elever och vårdnadshavare har inte fått den grundläggande förståelsen för den svenska skolan innan de börjar och många gånger uppstår ett glapp mellan mottagningsamtal på mottagningsfunktionen och att eleven får börja skolan. I kombination med att direktplacering i klass blir vanligare än förberedelseklass gör detta att behovet av en introduktion av den svenska skolan ökar. Behovet av skolintroduktion för såväl barn som föräldrar varierar beroende på skolbakgrund och genomlysningen bedömer att en anpassning efter elevers och familjers förutsättningar skulle behöva ske avseende tidsomfattning och innehåll.

Grundskoleförvaltningen bedömer att samlokalisering med utbildningsförvaltningens mottagningsfunktion har haft positiva effekter för genomförande av uppdraget.

5.3.3 Nyanländas utbildning inom gymnasieskolan

För att öka likvärdigheten i gymnasieskolan finns Göteborgs riktlinjer för nyanlända elevers rätt till utbildning inom gymnasieskolan. Nyanlända elever omfattas av samma bestämmelser som alla elever och därutöver finns det bestämmelser som riktar sig specifikt till dem, så som möjlighet till språkintröduktion i gymnasieskolan.

Introduktionsprogram är till för de som inte är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan eller som inte har gått i svensk grundskola. Dessa program syftar till förberedelse eller introduktion till annan gymnasial utbildning eller till arbetsmarknaden. Två av dessa program är aktuella för nyanlända i gymnasieskolan. Dessa är Språkintröduktion (IMS) och Individuellt alternativ (IMA).

Språkslussen handlägger antagningen för elever som ska erbjudas utbildning på Språkintröduktion, eleverna erbjuds plats utifrån språknivå.

Utbildningsförvaltningen samverkar med fristående skolor som har möjlighet att ta emot nyanlända elever. Det minskade inflödet och därmed behovet av utbildningsplatser på Språkintröduktion har gjort att elever i första hand placeras på kommunala skolor.

Språkintröduktion är ett gymnasieprogram för nyanlända ungdomar som behöver lära sig mer svenska. Eleverna läser svenska språket i första hand, men också grundskoleämnen och ibland gymnasieämnen. Språkintröduktions övergripande pedagogiska avsikt är att erbjuda nyanlända elever en utbildning av god kvalitet som främjar livslångt lärande. Fyra skolor i Göteborg erbjuder IMS. Antalet elever i Språkintröduktion var vårterminen 2025 ca 400.

Många nyanlända elever går Individuellt alternativ. Utbildningen är tydligt individualiserad och organiseras varje år efter aktuella elevers behov. Eleven erbjuds läsa grundskoleämnen och delar eller hela gymnasiekurser/ämnen. Eleven kan även erbjudas andra insatser såsom motivationshöjande insatser och praktik. Utbildningen på individuellt alternativ kan också utformas med ett lärlingsliknande upplägg.

Det pågår flera utvecklande processer för IMS och IMA i stadens arbete genom bland annat att mäta måluppfyllelse mot flera mål och inte bara genomströmning mot nationellt program och gymnasieexamen.

Elever som inte klarar att följa undervisningen på svenska har rätt att få stöd i form av studiehundledning på sitt modersmål om det finns risk att de inte når kunskapskraven i minst ett eller flera ämnen. Studiehundledningen ges på elevens modersmål eller på tidigare undervisningsspråk. Språkcentrum erbjuder undervisning och studiehundledning i över 70 språk i samverkan med skolenheterna som eleverna tillhör.

Utbildningsförvaltningen uppger att det kan finnas gränssnittsfrågor när ungdomarna bli myndiga där frågor om ansvar mellan utbildningsförvaltningen och förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning, såväl som socialförvaltningarna uppstår.

5.4 Social och demokratisk integration

Ovan beskrivna insatser innehåller även aspekter av social och demokratisk integration. En mångfald av förvaltningar och kommunala bolag bidrar också på andra sätt till den sociala och demokratiska integrationen. I stor utsträckning fokuserar dessa på utrikes födda personers integration i det svenska samhället. Verksamheter med effekter på integration mellan utrikes födda och inrikes födda är exempelvis insatserna Inkludering genom föreningslivet och Kompismatchning som Welcome House erbjuder och som beskrivs ovan, liksom bibliotekens programverksamhet däribland språkcafé. Kommunen ger också stöd till föreningar och folkbildningsförbund som fyller en avgörande funktion för den sociala och demokratiska integrationen. Här redovisas samhällsorienterande insatser som kommunerna är skyldiga att erbjuda enligt lag, samt insatsen med invånarguider som förvaltningen för demokrati och medborgarservice ansvarar för.

5.4.1 Samhällsorienterande insatser

Samhällsorientering i Sverige är en lagstiftad insats som omfattar en kurs på minst 100 timmar för nyanlända invandrare. Kursen syftar till att underlätta etableringen i arbets- och samhällslivet genom att ge grundläggande förståelse för det svenska samhället, inklusive rättigheter, skyldigheter och praktiskt vardagsliv. Tyngdpunkten ska ligga på den praktiska aspekten av att leva i Sverige.

Samhällsorienteringskursen erbjuds även anhöriginvandrare men det är en grupp som kan vara svår att nå med information om möjligheten att delta, varför särskilda insatser kan behöva göras i samverkan mellan flera förvaltningar. I Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara särskilt utsatta 2025 finns därför insatsen att ”Invånare i särskilt utsatta områden som inte tidigare tagit del av samhällsorientering ska erbjudas och motiveras att delta i kursen”. Insatsen har genomförts i samverkan, bland annat med socialförvaltningarnas försörjningsstödsenheter, samt med förvaltningen för

arbetsmarknad och vuxenutbildning, med fokus på individer inskrivna på Kompetenscenter.

Enheten för samhällsorientering erbjuder även kurserna Förälder i nytt land och Digital kompetens. Förälder i nytt land togs fram utifrån observerade behov. Enheten har också utbildat kursledare inom civilsamhället som utför kursen. För att nå ut till föräldrar samverkar enheten med olika aktörer, däribland förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning, medborgarkontor och förskola.

Genom projektet Starka föräldrar har enheten arbetat fram ett nytt innehåll och kursmaterial till Förälder i nytt land. Fokus är på hedersnormer, föräldrastategier samt ungdomar och kriminalitet, med tydligare fokus på föräldrars ansvar. Projektet har stärkt enheten i att det är viktigt att prata om känsliga frågor. Arbetet har även utvecklats för att prata om antisemitism, rasism och anti-demokratiska värderingar.

En systematisk och funktionell struktur för kvalitetssäkring och utvärdering har utarbetats på enheten under 2024 och inleddes i mars 2025. Målet är att förstå insatsernas relevans, effekt och betydelse både för individen och för samhället. I fokusgrupper följs deltagarnas sakkunskap upp.

Deltagarna uppger i fokusgrupperna att de upplever samhällsorienteringen som givande, praktiskt och värderingsmässigt. Den första systematiska utvärderingen visar på positiva resultat kring ökad kunskap, praktisk och teoretisk, samt grundläggande demokratiska värderingar. Det efterfrågas mer fokus på de aspekter i det svenska samhället som kan vara svårhanterade såsom risk för drogmisbruk och föräldraskap i det svenska systemet. Deltagarna betonar vikten av klassrumsdiskussioner, lärarnas engagemang och mötet mellan olika kulturer.

Insatsen att nå ut till fler med samhällsorienteringen gav svaga resultat i form av anmälningar. En slutsats är att det finns en målkonflikt mellan insatser som leder till självförsörjning på kort sikt och insatser som syftar till integration på lång sikt. Slutsatsen är att kurserna behöver vara en prioriterad del i andra sammanhang, exempelvis i insatsen Steg för steg.

En avgörande faktor för att nå utrikes födda personer bedöms vara att etablera ett samarbete med de aktörer som har upparbetat ett förtroende och bedriver verksamhet dit målgruppen kommer. Insatsen kommer fortsätta och sker i samverkan med invånarguiderna samt med Framtidshubbarna. En utmaning är att kursen är omfattande och tidskrävande vilket gör det svårt att motivera deltagare. Även förälder i nytt land är omfattande med 30 timmars kursinnehåll.

I takt med att det kommer färre nyanlända blir deltagarna färre och det blir svårare att fylla kurser. Digitala lösningar kan behövas för att kunna erbjuda kurser inom rimlig tid. Det finns dock risk att digitala lösningar sänker den pedagogiska kvaliteten.

Det finns idag inte något sätt att se vilken effekt samhällsorienteringen har på integrationen. Signaler att många inte förstår riktigt hur det svenska samhället fungerar indikerar vikten av att samhällsorienteringen lägger en grund som

senare måste kompletteras. En mängd kompletterande insatser finns i staden såsom invånarguider (se nedan), insatser som brobyggare, Familjeakademin i Hammarkullen och kulturtolkar.

5.4.2 Invånarguider

Invånarguiderna började 2020 som ett projekt i Biskopsgården av socialförvaltningen Västra Hisingen tillsammans med dåvarande förvaltningen för konsument- och medborgarservice. Projektet växte fram ut konceptet med demokratiambassadörer som fanns i Biskopsgården inför valen 2014 och 2018 och även i stadsdelen Angered. Nu finns invånarguider i samtliga stadsområden. Svenska är det vanligaste språket följt av arabiska, somaliska och engelska.

Invånarguiderna kan ses bidra till att öka den sociala och demokratiska integrationen eftersom de bidrar till att stärka delaktighet i samhället för personer som saknar exempelvis språk och nätverk, genom information och dialog. Invånarguiderna ska bidra till ökade förutsättningar för de som idag har minst inflytande i samhället att få kunskaper om det samhälle de lever i och om möjligheterna att vara delaktiga och påverka. Invånarguiderna ska också fungera som ”örat-mot-marken” då Göteborgs Stad kan samla in och lyssna in invånarnas åsikter via invånarguider. Invånarguider arbetar valstärkande vid valår men fokus ligger på att arbeta demokratistärkande mellan val.

Invånarguiderna har bland annat bidragit med kriskommunikation i samband med Coronapandemin, för att motverka desinformationskampanjen mot socialtjänsten, uppsökande för att få fler att skriva in sig i förskolan, informera om Öppna förskolan och sprida information om föräldrträffar. De informerar om lokala aktiviteter, events, lovaktiviteter, hälsoaktiviteter, kampanjer såsom Orange Week och beredskapsveckan. Invånarguiderna kan även fungera som språkstöd vid informationsträffar. Invånarguiderna har också arbetat med att värva deltagare till samhällsorienteringen och föräldraskapskursen Förälder i nytt land. I Sydväst har de arbetat med information om Framtidshubben.

En extern utvärdering av invånarguidernas arbete görs varje år. Intervjuer görs med boende för att undersöka hur många som hört talas om och varit i kontakt med invånarguider, om de har fått ny kunskap, om det påverkat deras agerande. Resultatet visar att invånarguiderna når ut och att många bedömer att det varit lätt att få kontakt med dem, att de fått ny information, och att det ibland lett till en aktivitet.

Invånarguiderna ser att de kan nå ut bättre genom att arbeta senare på eftermiddagar och kvällar och med längre arbetspass. De ser också behov av mer material att sprida och av att nå ut via sociala medier. De ser också att det är viktigt att ha rätt språk och hitta rätt målgrupp.

6 Slutsatser

Segregation utgör ett strukturellt hinder för att människor ska kunna leva det liv de vill leva. Detta hinder behöver brytas för att uppnå social sammanhållning, stark demokrati, individuell och samhällelig utveckling och välfärd.

Göteborgs Stad har under de senaste åren tagit viktiga steg för att stärka det gemensamma arbetet med att bryta segregationen. Det finns en tydlig vilja och många goda exempel på insatser som gör skillnad i människors vardag. Arbetet har bidragit till ökad samsyn kring vad som behöver göras och hur olika delar av staden kan bidra. Flera förvaltningar och bolag arbetar nu mer systematiskt inom sina verksamheter och kunskapshöjande insatser har påbörjats för att ge bättre förutsättningar för ett gemensamt lärande. Många har blivit bättre på att utveckla insatser med större träffsäkerhet och kvalitet, och den utvecklingen behöver tas tillvara och hållas i.

Samtidigt kvarstår betydande utmaningar. Samordningen av stadens arbete fokuserar på långsiktiga strukturella förändringar samt kompensatoriska insatser som hanterar segregationens negativa effekter. I praktiken hamnar fokus ofta på de insatser som är enklare att genomföra och ger snabbare resultat, medan de mer grundläggande och svårare frågorna som ger effekt först på längre sikt, riskerar att hamna i skymundan. För att nå verklig förändring krävs att staden håller i, vågar prioritera det långsiktiga och arbetar mer samlat och konsekvent med de strukturella förändringarna. Stadsledningskontoret kommer även fortsättningsvis driva samordningsarbetet i denna riktning.

Det finns i dag en gemensam definition av segregation och en växande förståelse för vad som krävs för att bryta den, men kunskapen är fortfarande grund och förståelsen varierar mellan verksamheter. Det påverkar möjligheten att skapa en tydlig röd tråd i hela organisationen och att följa upp arbetet. Det finns ett behov av att fortsätta med kunskapsstärkande insatser. Samordningen mellan förvaltningar och bolag behöver stärkas ytterligare, liksom ledningens ansvar för att förankra arbetet i den egna organisationen. Mycket viktigt arbete görs idag för att kompensera för segregationens negativa effekter i enskilda områden i staden, vilket kan ha positiva effekter på individer och lokalsamhälle. Samverkande drivkrafter gör att arbetet för att bryta segregationen behöver utgå ifrån att det är hela staden som är segregerad.

För att ge varaktiga resultat och verkligen påverka segregationen måste de fysiska investeringarna gå hand i hand med sociala och ekonomiska satsningar på skola, arbete och möjligheter att mötas. Inom stadsplanering och bostadsförsörjning behöver sociala och samhällsekonomiska konsekvenser vägas in tydligare redan i tidiga skeden, vilket även ger vägledning åt kommande planeringsskeden. Stadens markinnehav är ett viktigt verktyg som kan användas mer strategiskt för att bidra till mer blandade stadsdelar. Inom utbildningsområdet syns en viss förbättring i personalförsörjning och kompensatoriska insatser samt en viss förbättring av elevers resultat, särskilt i vissa högindexskolor, men arbetet behöver kopplas tydligare till långsiktig kvalitetsutveckling. På arbetsmarknadsområdet finns lovande utveckling inom

arbetsmarknadsinsatser och handledning, men samordning och resurssättning är fortsatt utmanande, och avslut mot anställning minskar. Områdessamverkan sker på många håll men ofta parallellt, med otydliga ansvarsförhållanden och i projektform utan långsiktig finansiering. För att insatserna ska bli hållbara krävs gemensamma prioriteringar och långsiktiga samarbeten mellan stad, civilsamhälle och näringsliv. Det handlar också om att säkerställa närvaro i lokalsamhället och stärka de mötesplatser, verksamheter och evenemang som skapar förutsättningar för människor att mötas över sociala och geografiska gränser.

Det finns behov av kunskapsstärkning om rasism och dess uttryck för att utveckla och skala upp det arbete som sker i vissa förvaltningar och bolag. För att motverka stigmatisering av enskilda områden behöver stadens insatser mot segregation utgå från områdets kvaliteter och potential snarare än deras problem. Det spelar roll hur vi beskriver och pratar om stadens olika delar och människor som lever och bor där för viljan och möjligheten att bryta segregationen.

De enskilda integrationsinsatserna fungerar generellt väl men ansvariga inom berörda verksamheter lyfter att integrationsfrågan behöver prioriteras tydligare av de förvaltningar som inte har ett utpekat integrationsuppdrag men som möter målgruppen. En ytterligare utmaning upplevs vara att kunna bibehålla strukturen för mottagande av nyanlända och säkerställa en god verksamhet även när färre flyktingar kommer.

Under de två första åren finns ett betydande stöd för nyanlända. Många börjar utbildning och får arbete som på sikt bidrar till integrationen. Andra behöver ett mer långsiktigt stöd och flera förvaltningar har utvecklat insatser i samverkan som är bättre anpassade efter målgruppens behov och för att fånga upp de som inte fullgjort sfi eller etablerat sig på arbetsmarknaden. Långsiktighet är viktigt för att undvika att målet att människor snabbt ska bli självförsörjande konkurrerar med utbildning och kompetenshöjning på sikt.

Samhällsorienteringen utgör en god grund men behöver kompletteras med information och insatser för delaktighet senare för att säkerställa integration och motverka segregation på längre sikt, vilket gynnar såväl individen som samhällsutvecklingen. Många nyanlända får fortfarande sin första bostad i områden med svag socioekonomi och därmed placeras deras barn ofta i skolor med sämre förutsättningar, bland annat i termer av elevers språkkunskaper, föräldrars socioekonomiska bakgrund och andel legitimerade och erfarna lärare och elevhälsopersonal. Motsvarande finns få genomgångslägenheter i socioekonomiskt starka områden och andelen nyanlända elever på lågindexskolor är låg. Tillgång till bostad och placering i skola riskerar därmed att fortsätta bidra till boende- och skolsegregationen.

Staden har ett stort ansvar och rådighet inom områden som bostadsplanering, skola, arbetsmarknadsinsatser och samhällsservice för att motverka segregation. Samtidigt påverkas utvecklingen i hög grad av nationella beslut inom exempelvis skattepolitik, bostadspolitik, välfärdssystem och arbetsmarknadsregler. Ytterligare en faktor är marknadsförutsättningar som

påverkar till exempel bostadsbyggandet. För att nå verklig förändring krävs därför ett nära samspel mellan staden, staten och andra aktörer.

Sammanfattningsvis har staden etablerat en gemensam riktning och lagt grunden för ett mer samordnat arbete. Nästa steg handlar om att fördjupa det strukturella långsiktiga arbetet och att fortsätta bygga kunskap och samarbete. Genom uthållighet, gemensamma prioriteringar samt tydligt ledarskap och ansvarstagande kan segregationen i Göteborg minska.

Stadsledningskontoret

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

